

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Sociální dopady procesu vylidňování vesnice

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program:

SOCIÁLNÍ POLITIKA A SOCIÁLNÍ PRÁCE

Autor: Eva Hendrychová

Vedoucí práce: PhDr. Martina Hrušková, PhD.

České Budějovice 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci s názvem „Sociální dopady procesu vyliďňování vesnice“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

Eva Hendrychová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda vyjádřila své poděkování vedoucí bakalářské práce PhDr. Martině Hruškové, PhD., za odborné vedení, cenné rady a vstřícný přístup. Zároveň děkuji své rodině za trpělivost a podporu po celou dobu mého studia. Touto cestou rovněž děkuji všem účastníkům mého výzkumu za jejich názory, ochotu a čas, který mi věnovali.

Sociální dopady procesu vyliďňování vesnice

Abstrakt

Bakalářská práce se věnuje procesu vyliďňování venkova a jeho sociálních dopadů, se zaměřením na oblast Českokrumlovsko definovaného správním obvodem obce s rozšířenou působností Český Krumlov.

Na proces vyliďňování venkova je nahlíženo jako na přirozenou součást vývoje vnitrostátní migrace, která ale v různé míře ovlivňuje negativně svými sociálními důsledky jednotlivé venkovské obce, jejichž perspektivní budoucnost je odvislá od úrovně kvality života v nich.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část zahrnuje charakteristiku a typologii venkovského prostoru, popis jeho životního stylu s pozitivními i negativními sociálními aspekty, procesy vnitřní migrace ovlivňující venkovský prostor a cesty k zajištění jeho perspektivní budoucnosti spočívající v územním plánování a rozvoji sociálních služeb založeném na komunitně vedeném střednědobém plánování sociálních služeb.

Praktická část je zaměřena na naplnění cíle práce, kterým je zjištění trendů v procesu stěhování z vesnice do města a sociální dopady tohoto procesu z pohledu starostů obcí na Českokrumlovsku. V rámci kvalitativní výzkumné strategie směřuji pomocí metody dotazování, technikou polostrukturovaného rozhovoru k cíli práce, a to za pomoci těchto výzkumných otázek: „*Jaké důvody dle názoru starostů vedou obyvatele ke stěhování z vesnic?*“, „*Jak se snížení počtu obyvatel z pohledu starostů projevuje na běžném životě vesnice?*“ a „*Jak obce motivují občany k setrvání na vesnici?*“. Výzkumný soubor tvoří pět komunikačních partnerů z řad starostů vybraných obcí Českokrumlovsko.

Závěry bakalářské práce mohou být použity zastupiteli obcí při strategickém plánování rozvoje obcí a pro zkvalitnění běžného života občanů. Zároveň mohou sloužit pro zvýšení všeobecného povědomí obyvatel Českokrumlovsko ke zmapování vnitřní migrace v dané lokalitě.

Klíčová slova:

venkovské obce; vyliďňování; vnitrostátní migrace; kvalita života; územní plánování; střednědobé plánování sociálních služeb.

The social impact of the depopulation of villages

Abstract

This bachelor thesis deals with the process of depopulation of rural areas and its social impact. It focuses on the area of Český Krumlov defined by the administrative district of the municipality of Český Krumlov.

The process of depopulation of rural areas is regarded as a natural part of the development of domestic migration, whose social consequences, however, to various degrees negatively influence individual rural municipalities as their future wellbeing depends largely on the quality of life of their inhabitants.

The thesis is divided into a theoretical and a practical part. The theoretical part includes characteristics and typology of rural environment, the description of its life style including the positive as well as negative social aspects, processes of domestic migration influencing rural areas, and the way to ensure its future, which lies in local planning and the development of social services based on a community-managed medium-term planning of social services.

The practical part focuses on fulfilling the goal of the thesis, which is defining the trends in the process of moving from villages to cities, and social impacts of the process from the point of view of the mayors of Český Krumlov area municipalities. Within my qualitative research strategy. I headed towards my goal with the help of a questioning method and a technique of semi-structured interview. The questions used in the thesis are the following: *“What are, according to the mayors, the reasons that make people move out of villages?”*, *“How does the decrease in population show in the day-to-day village life?”*, *“How do villages motivate people to stay and live there?”*. The communication partners were five mayors from selected municipalities in the region of Český Krumlov.

The results of the thesis may be used as an aid for the strategy planning of rural municipalities and for enhancing the quality of everyday life of their inhabitants. At the same time the thesis may serve as a tool for increasing the awareness of inhabitants of the areas of Český Krumlov when it comes to domestic migration.

Key words:

rural municipality; depopulation; domestic migration; quality of life; local planning; medium term planning of social services.

Obsah:

Úvod.....	9
1 Současný stav	11
1.1 Venkovský prostor	11
1.1.1 Typologie českého venkovského prostoru.....	12
1.1.2 Nové paradigma venkova podle OECD.....	13
1.2 Životní styl venkovského prostoru.....	14
1.2.1 Pozitivní sociální aspekty venkovského prostoru.....	15
1.2.2 Negativní sociální aspekty venkovského prostoru	15
1.3 Procesy vnitřní migrace ovlivňující český venkov a jejich sociální dopady	16
1.4 Zajištění kvality života v českých venkovských obcích.....	18
1.4.1 Územní plánování obcí	19
1.5 Rozvoj českého venkova v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí	20
1.5.1 Operační programy Evropského sociálního fondu.....	20
1.5.2 Sociální a související služby a kvalita života na českém venkově.....	21
1.5.3 Střednědobé plánování sociálních služeb na venkově	21
1.6 Střednědobé plánování sociálních služeb na Českokrumlovsku	22
2 Cíl práce a výzkumné otázky	25
2.1 Cíl práce.....	25
2.2 Výzkumné otázky	25
3 Operacionalizace základních pojmů.....	26
4 Metodika výzkumu.....	27
4.1 Analýza a zpracování dat.....	27
5 Charakteristika zkoumaného území	28
5.1 Českokrumlovsko.....	28
5.2 Výzkumný soubor	28
6 Výsledky rozhovorů	30
7 Diskuze	44
8 Závěr.....	57
9 Seznam použitých zdrojů	59
Přílohy.....	64
Seznam použitých zkratk	79

Úvod

Vylidňování českého venkova je přirozený proces spojený s ekonomickými a společenskými změnami a nesoucí s sebou sociální důsledky. V současnosti je spojen s opačným pohybem městských obyvatel mívajících do bližšího či vzdálenějšího venkovského prostoru, kteří chtějí využívat toho nejlepšího z městského a venkovského života nebo si vážící kvalit venkovského života natolik, že touží po začlenění se do venkovské komunity. Budoucnost českého venkova je ale spíše spojena s mladými lidmi, kteří budou na venkově pracovat a trvale, aktivně a kvalitně žít, což jim umožní rozvoj infrastruktury venkova.

Pracuji na Státním pozemkovém úřadě v Českém Krumlově, setkávám se starosty venkovských obcí a vnímám jejich problémy související s rozvojem obce. To mě přimělo k zamyšlení nad sociálními dopady procesu vylidňování venkova a nasměrovalo k volbě tématu bakalářské práce, která propojuje mé pracovní zkušenosti a studijní zaměření.

Cílem bakalářské práce je zmapovat trendy procesu vylidňování venkova s jeho sociálními dopady z pohledu starostů venkovských obcí Českokrumlovského kraje, kteří se s tímto problémem potýkají a hledají cesty k jeho řešení.

Bakalářská práce se skládá z teoretické a praktické části. V teoretické části se soustředím na popis současného stavu problematiky venkovského prostoru a rozdělím ji na šest podkapitol, v nichž se zevrubně věnuji jejím jednotlivým aspektům: základní charakteristice venkova, včetně jeho typologie a způsobu vnímání venkova reagujícím na jeho aktuální problémy; životnímu stylu současného venkova s nástinem pozitivních a negativních aspektů; přirozeným procesům vnitřní migrace ovlivňujícím venkovský prostor sociálními důsledky; cestě k zajištění kvality života založené na územním plánování jednotlivých venkovských obcí, směrem rozvoje venkova spadajícím do kompetence Ministerstva práce a sociálních věcí a střednědobému plánování sociálních služeb vedenému komunitním způsobem na území obce s rozšířenou působností Český Krumlov.

Informace jsem čerpala z dostupné odborné literatury a periodik, platné legislativy a plánů sociálních služeb na území obce s rozšířenou působností Český Krumlov.

Praktická část je založena na strategii kvalitativního výzkumu, s uplatněním metody dotazování a polostrukturovaných rozhovorů. Výzkumný soubor je tvořen starosty vybraných obcí na Českokrumlovsku. K určení komunikačních partnerů bylo použito záměrného (účelového) výběru.

Bakalářská práce může přispět ke zvýšení všeobecného povědomí o současném trendu vnitřní migrace obyvatel Českokrumlovska a sociálních dopadech v dané lokalitě. Zároveň by mohla být použita zastupiteli obcí při strategickém plánování rozvoje obce a pro zkvalitnění běžného života jejich občanů.

1 Současný stav

1.1 Venkovský prostor

Obecně se nechá pod pojem venkov zahrnout vše, co není městem, přičemž hranici je možné stanovit buď pouze kvantitativně, nebo i s přihlédnutím ke kvalitativním znakům sídelním, krajinným, hospodářským a sociálním (Bínek et. al., 2007). Venkov lze vnímat i jako různé venkovské prostory s naprosto rozdílnými rozvojovými tendencemi (Danielzyk, 2011).

Z rozvojového hlediska je zásadní vnímat venkov jako spojitě vymezený prostor obsahující krajinu i venkovská sídla fungující jako samosprávné jednotky (Bínek et al., 2007). Neexistuje jednotná definice pojmu venkov, jeho konkrétní stanovení vyplývá z použití různých kritérií (Bínek et. al, 2007). Uvádějí (Bínek et al., 2007) možná kritéria použitelná pro specifikaci venkovských obcí, včetně jejich základních znaků, které převzaly od Sociologické laboratoře České zemědělské univerzity v Praze - urbanistickou strukturu s rozvolněnou zástavbou, zemědělským statkem, rozsáhlými veřejnými prostory a nízký podíl zastavěných ploch; architektonické znaky zahrnující nízkopodlažní zástavby, integraci obytné a dalších funkcí, absenci nájemního bydlení a individuální výstavbu; sociální znaky spočívající na konservatismu, tradicionalismu, sousedství, participaci, kooperativnosti a sdílení společné historie; ekonomické znaky zosobněné vyjížděnou do zaměstnání, zaměstnaností v zemědělství, vyšším podílem samozásobitelství a kutilstvím; veřejnou správu zřejmou z označení obce a jejího postavení ve struktuře veřejné správy a velikostní znaky představované počtem obyvatel, hustotou zalidnění, rozlohou a podílem zastavěné plochy.

Charakteristika venkovského prostoru je spojena s obsahovým vyjasněním pojmu venkovská obec, který není v českém prostředí legislativně ukotven (Perlín et al., 2010). Jeho odvození vychází buď z definicí pojmů městys a město stanovených zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, nebo z metodiky ČSÚ (ČSÚ, 2009).

Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, se městysem stává obec v okamžiku, když ji za něj prohlásí předseda Poslanecké sněmovny, po předchozím odsouhlasení vládou. I když jím může být obec s méně než 500 obyvateli (Perlín, 2010). Dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších

předpisů, musí mít obec k získání statusu města, kromě zmíněného prohlášení, minimálně 3 000 obyvatel. Problematické jsou případy obcí složených z více částí, které jako celky tuto početní hranici překročí, ačkoliv jako jednotlivé části celku jsou pod ní (Perlín, 2010).

ČSÚ (2009) zahrnuje do venkovského prostoru všechny obce s velikostí do 2 000 obyvatel a obce do 3 000 obyvatel s hustotou zalidnění menší než 150 obyvatel/km². Venkovský prostor v tomto pojetí představuje 79 % rozlohy státu, na které žije 30 % obyvatel (ČSÚ, 2009).

1.1.1 Typologie českého venkovského prostoru

Perlín (2010) porovnával venkovské obce s velikostí do 3 000 obyvatel v rámci správního obvodu obcí s pověřeným obecním úřadem a sestavil jejich typologii založenou na posouzení poměru kladného, či záporného skóre 4 hlavních komponent: velikosti, růstu, lidském potenciálu a bydlení. Tímto způsobem bylo získáno 8 základních typů venkova s prostorovým rozložením, dynamikou změn a možnostmi rozvojového potenciálu – rozvojový venkov v blízkosti největších měst, rozvojových os a hlavních dopravních koridorů i v rekreačním zázemí velkých měst charakteristický nejvyšším migračním saldem a podílem nově postavených domů, vysokou mírou vzdělanosti a vyjížděky do zaměstnání a nízkou mírou nezaměstnanosti s velmi vysokým rozvojovým potenciálem v oblasti lidských zdrojů a hospodářských aktivit rozvíjejícím se na úkor sociálních aspektů a komunitního života; nerozvojový sousedský venkov v prostoru tradičního českého vnitrozemí s nižší intenzitou ekonomické činnosti, veřejné dopravy, objemu dotací, plynofikace domácností a občanského vybavení a vysokým podílem osob starších 65 let, ale i stabilní, nižší mírou nezaměstnanosti, průměrnou mírou vzdělanosti, vyšším podílem rodáků, vysokou volební účast v komunálních volbách i mírou tradiční sociální aktivity venkovských komunit a sousedské sounáležitosti; moravské periferie jako několik shluků venkovských obcí na území historických zemí Moravy a Slezska vyznačujících se vysokým migračním saldem a mírou nezaměstnanosti a nižší mírou vzdělanosti, ale i dobrou vybaveností a vysokým podílem rodáků; vybavený moravský venkov moravsko-slezského typu s vysokou mírou vybavenosti a intenzity veřejné dopravy a s ní spojenou vysokou mírou vyjížděky do zaměstnání, s vysokým sociálním kapitálem a vyšší účastí v komunálních volbách s velmi příznivým, i když z hlediska ekonomické specifikace nejednoznačným rozvojovým potenciálem; problémový rekreační venkov v části českého pohraničí dosídleného po druhé světové válce, který má

největší rozvojový potenciál pro turistický ruch, ale zároveň ze společenského a ekonomického hlediska jako problémový s nejnižším procentem trvale obydlených domů a nízkým podílem osob starších 65 let, nejvyšší mírou nezaměstnanosti, nízkou mírou vzdělanosti a sociální participace a nízkým zastoupením rodáků; intenzivní rekreační oblasti s turistickým ruchem jako dominantním odvětvím ekonomiky ovlivňujícím i nižší míru nezaměstnanosti, vyjížděky do zaměstnání, s nízkým podílem trvale obydlených domů, ale vyšším podílem domů postavených po roce 1990 a velmi vysokým rozvojovým kapitálem v hodnotách environmentálních, ekonomických a lidských, ovšem zranitelných převážně z důvodu převahy jediného hospodářského odvětví; strukturálně postižený průmyslový venkov poznamenaný těžbou nerostných surovin, hlavně hnědého uhlí, a vyznačující se vysokým kladným migračním saldem a dobrou vybaveností technickou i dopravní infrastruktury, současně ale i nízkou hodnotou lidského potenciálu a sociální participace, s pozitivním rozvojovým potenciálem vycházejícím z relativně dobrého prostorového umístění v blízkosti velkých měst a neprofilovaný venkov s menšími obcemi s nízkou tendencí k růstu a podprůměrnou vybaveností a nepříliš velkým rozvojovým potenciálem (Perlín, 2010).

1.1.2 Nové paradigma venkova podle OECD

Vylidňování venkovských obcí, stárnutí venkovského obyvatelstva a útlum zemědělských aktivit vedly ke změně paradigmatu venkovských politik, proto se v posledních dvaceti letech prosazuje nový přístup k venkovu postavený na participaci lokálních subjektů na řízení sociálních, ekonomických a politických změn na svém území, který usiluje o hluboké strukturální změny jednotlivých teritorií vycházející z propojení vnitřních zdrojů teritorií (Klufová, 2015).

Venkov je jako živý organismus, který prochází produktivní a institucionální transformací území, případně jejich kombinací (Klufová, 2015). Produktivní transformace zahrnuje minimálně rozvoj dopravy a ICT infrastruktury, poskytování veřejných služeb, valorizaci výhod venkova a podporu venkovských firem (Klufová, 2015). Pozornost se soustřeďuje na rozvoj potenciálu turismu a ekonomické diverzifikace, spolupráci veřejného, soukromého a soukromého neziskového sektoru, otázky udržitelného využívání přírodních zdrojů a hledání nových zdrojů lokální zaměstnanosti a diskutuje se i role veřejných intervencí (Klufová, 2015).

Institucionální transformace se týká horizontálního vztahu řízení na úrovni centrální a místní administrativy, který vychází z posilování kompetencí na místní úrovni a zvyšování územní autonomie vedoucích prostřednictvím participace a sdíleného rozhodování k zapojování venkovského obyvatelstva do přeměny jejich prostředí (Klufová, 2015). Stěžejním bodem se stává efektivní spolupráce lokálních institucí, organizací a obyvatel venkova na horizontální úrovni, pro kterou je vertikální koordinace relevantní v otázkách přesahujících lokální hranice, což se týká především řešení environmentálních problémů (Klufová, 2015).

Prolínání produktivních a institucionálních procesů je vedeno v duchu inovace, integračního a multisektorového přístupu a teritoriální konkurenceschopnosti (Klufová, 2015). Příkladem rozvoje vycházejícího z vnitřního potenciálu teritoria je program LEADER¹ (Klufová, 2015).

1.2 Životní styl venkovského prostoru

Zásadní rozdíl mezi městem a venkovem spočívá v podmíněnosti života v nich, přičemž se převrací pořadí důležitosti tří determinujících faktorů – civilizace, dějin a přírodního prostředí (Blažek, 2004). Venkovský život je nejsilněji determinován přírodním prostředím, které přijímá jako zdroj své inspirace, energie a tvůrčího potenciálu (Blažek, 2004). Ovlivnění venkova dějinami, jichž je součástí, aniž by je aktivně utvářel, a civilizací, na níž je nezávislý, i když je jejím podhoubím, není pro venkovský život určující (Blažek, 2004).

Pojem venkovský život asociuje představu pomalu plynoucího, rozvážného toku času určeného odlišností ročních období, ekonomických aktivit spojených se zemědělskou činností a romanticky podbarvené atmosféry soudržně sdíleného žití (Kubátová, 2010). Venkov se ale proměňuje a není možné se opřít o jednotnou definici jeho životního stylu (Kubátová, 2010), platným ale zůstává, že venkovská skutečnost je rozmanitá a založená na struktuře domova vznikajícího prací a úsilím po sobě jdoucích generací zvyklých spoléhat jen samy na sebe (Blažek, 2004). S procesy vnitřní migrace je ale spojeno nebezpečí ztráty identity venkovského života, což by v extrémních případech mohlo vést

¹LEADER - Liaison Entre Actions Développement de l'Économie Rurale neboli Propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku (Ministerstvo zemědělství, © 2009 – 2017).

až k pocitu odcizení obyvatel venkova od jejich životního prostředí (Kučera; Kuldová, 2006).

Pojem venkov dnes zahrnuje i prostor určený pro jedno- či vícedenní rekreaci a odpočinek související s budováním turistických tras a cyklostezek, rozvojem farem a alternativního zemědělství (Kolektiv autorů, 2007).

1.2.1 Pozitivní sociální aspekty venkovského prostoru

Pozitivním atributem venkovského prostoru může být kvalita venkovského sociálního kapitálu, individuálního i kolektivního, který pomáhá zvyšovat uspokojování potřeb jednotlivců i sociální skupiny jako celku (Stachová et al., 2011).

Sociální kapitál je integrující síla sociálních skupin, která vzniká ze společných hodnot sdílených a předávaných skupinou i z přímých interakcí mezi jejími členy, popř. mezi členy různých sociálních skupin, a potažmo i v rámci venkovské komunity, a která umožňuje jednotlivým členům skupin využívat v potřebné míře zdroje rozvoje zbylých členů skupin nebo skupinové sítě či celé venkovské komunity (Stachová et al., 2011).

Sociální kapitál je tvořen členskými vazbami ve skupině, skupinové síti či venkovské komunitě ve spojení se vzájemnou důvěrou v rámci jednotlivých stupňů i mezi nimi, i k institucím vzniklým na tomto základě (Stachová et al., 2011).

Kvalita sociálního kapitálu přispívá k sociální soudržnosti venkovských komunit, zmírňování jejich sociálního napětí, prevenci sociálních konfliktů a lepšímu využívání dalších druhů kapitálu - lidského, finančního, kulturního (Stachová et al., 2011).

Sociální kapitál venkovské komunity představuje spojení společenské participace příbuzenské, mezigenerační a sociální sítě, se vzájemností, soudržností a důvěrou, občanskou angažovaností a citovou vázaností k obci (Stachová et al., 2011).

1.2.2 Negativní sociální aspekty venkovského prostoru

Venkovský prostor je obecně charakterizován těmito hlavními problémy – vylidňováním netýkajícím se ale všech obcí, protože některé naopak zaznamenávají rostoucí trend; stárnutím obyvatelstva souvisejícím na venkově s poklesem počtu obyvatel, které se týká především obcí s vysokou mírou věkově staršího obyvatelstva; vysokou nezaměstnaností ovlivněnou hlavně zeměpisnou polohou obcí, protože ve venkovských obcích u hlavních dopravních os je její míra srovnatelná s mírou nezaměstnanosti ve městech;

nedostatečnou technickou infrastrukturou způsobenou zejména chybějícím napojením na veřejnou vodovodní síť, nenapojením kanalizace na čistírny odpadních vod a neprovedenou plynofikací; slabou dopravní obslužností venkovských obcí ležících mimo hlavní dopravní linie a omezenou nabídkou služeb, kterou nahrazuje obslužná nabídka měst (Ježdíková, 2005; Binek et al., 2011).

Fenomény stárnutí a vyliďňování venkova se dávají do souvislosti s nekomplexním řešením jeho zásadních problémů: nízké zaměstnanosti obyvatel, ubývajících základních služeb, velkého množství historických památek ve špatném technickém stavu, ztráty původní funkce venkovského stavebního fondu, ohrožení existence venkovských škol s kvalifikovanými učiteli, nedostatečné možnosti kvalitního využití volného času dětí a mládeže, oslabení významu rodiny, nízké podpory malých a rodinných podniků, vysoké administrativní náročnosti obecní agendy a potřeby ochrany zemědělského půdního fondu (Obec & finance: odborné periodikum pro ekonomické otázky obcí a měst, 2014).

1.3 Procesy vnitřní migrace ovlivňující český venkov a jejich sociální dopady

Jedná se o procesy urbanizace městského prostoru a suburbanizace a kontraurbanizace venkovského prostoru.

Proces urbanizace je všestranný sociálněekonomický proces projevující se stěhováním obyvatelstva z venkova do měst, které vyvolává jejich extenzivní a intenzivní změny (Šilhánová, 2009). V Česku se projevuje jeho nepřímá forma založená na postupném generačním stěhování nejprve do nejbližších měst jako regionálních center a teprve v následující generaci či generacích z nich do metropole (Šilhánová, 2009).

Důsledkem urbanizace je zvyšování podílu městského obyvatelstva vytvářející postupně z venkova zbytkový prostor města, ze kterého odchází mladší, ekonomicky a vzdělanostně aktivnější obyvatelstvo (Binek et al., 2007). V současnosti žije v městském prostoru okolo 50 % světového obyvatelstva a předpokládá se, že v roce 2050 to budou už 2/3 obyvatel (Langner, 2016). Na venkově zůstávají lidé, kteří tu zakořenili, a případně odtud každodenně odjíždějí za prací (Majerová et al., 2005). Mění se tak struktura venkovského obyvatelstva, čímž se snižuje podíl přirozeného přírůstku venkova, dochází i k depopulaci (vyliďňování) některých venkovských oblastí; narušuje se prostorová generační blízkost rodin, která skýtala starší generaci jistotu poskytnutí výpomoci v sociálně nepříznivých situacích (Binek et al., 2007).

Při procesu suburbanizace vychází pohyb obyvatelstva z jádrového města a míří do jeho suburbánních (příměstských) zón, ve kterých hledají lidé kvalitní bydlení v dosahu práce, ale službami občanské vybavenosti a jinými aktivitami jsou vázáni na jádrové město (Ouředníček; Šimon, 2010). Musí se ale jednat o rozšiřování do území, která jsou od doposud urbanizovaných míst prostorově oddělená, protože v případě, kdy se jádrové město rozvíjí kompaktně jako celek ve svých okrajových částech, jde o urbanizaci (Sýkora, 2003).

Při tomto procesu se mění venkovský prostor na městský (Ouředníček; Šimon, 2010). Suburbanizace ovlivňuje v dlouhodobé perspektivě strukturu osídlení, mění původní sociálně - prostorové paradigma, ve kterém se sociální status snižoval se vzdáleností od centra jádrového města (Sýkora, 2003). Vznikají příměstské komunity tvořené zástupci střední třídy, které usilují o trvalé prostorové oddělení od okrajových městských částí, aby se separovaly od jejich obyvatel majících sociálně nižší status (Sýkora, 2003). Tyto příměstské komunity se snaží ovlivňovat politiku venkovských obcí, aby prostřednictvím územních plánů ochránily tržní hodnotu svých majetků, zabránily např. výstavbě sociálního bydlení nesoucího s sebou snížení sociálního statusu lokality, a tudíž i tržní ceny jejich nemovitostí, a i rizika přenosu sociálně patologických jevů (Sýkora, 2003).

Proces kontraurbanizace jde také z jádrového města, ale směřuje do venkovského prostoru mimo metropolitní regiony, což snižuje na minimum nebo eliminuje uspokojování potřeb službami občanské vybavenosti a jinými aktivitami v jádrovém městě (Ouředníček; Šimon, 2010). Při tomto procesu nedochází k přeměně venkovského prostoru na městský (Ouředníček; Šimon, 2010).

Kontraurbánní migrace je motivována touhou lidí po účasti na kvalitách venkovského života, který jim připadá méně hektický a orientovanější na spotřebu a více ohleduplnější k životnímu prostředí (Ouředníček; Šimon, 2010). Lidé přicházejí na venkov buď proto, že plánují žít environmentálním, alternativním způsobem života, který uchovává jeho přirozené základy a respektuje specifika venkova (Urbášková, 2005), nebo je vede představa žití v hodnotném socio – kulturním prostředí spojená s respektováním venkovského životního stylu a s touhou po začlenění se do místní komunity označovaná jako tzv. amenitní migrace (Bartoš et al., 2011).

1.4 Zajištění kvality života v českých venkovských obcích

Budoucnost českého venkova je v jeho obyvatelích, kteří budou v obcích aktivně žít, nejen se do nich vracet po pracovním dni, a kteří si k nim vybudují vztah (Maříková, 2005). Udržet obyvatele ve vsích znamená zajistit jim tam uspokojování základních potřeb – práce, bydlení a dostupné občanské vybavenosti (Maříková, 2005).

Ve věkové skupině lidí od 18 – 24 let, v níž převažují svobodní lidé a studenti vyskytující se každý den ve městě, převažuje tendence odstěhovat se z obcí kvůli nemožnosti získání lepšího pracovního uplatnění, kvalitnějšího bydlení a nedostatku příležitostí ke kulturnímu a společenskému vyžití (Maříková, 2005).

K zajištění kvality života ve venkovských obcích přispívají i sociální služby, které by měly vycházet z komplexního pohledu na vnější i vnitřní životní podmínky jejich obyvatel, a přitom zohledňovat fakt, že jejich subjektivní hodnocení je pro člověka důležitější než jejich objektivně existující vnější systém (Pfeiffer et al., 2014).

Zahraniční zkušenosti hovoří o tom, že např. lidem na venkově postiženým chudobou trvá často velmi dlouho, než vyhledají příslušnou sociální službu, protože se bojí ostudy a pohrdání (Bieri; Santschi, 2014). Ukazuje se, že pro sociální práci ve venkovském prostoru, zvláště v regionech s nedostatečnou veřejnou dopravou, je nezbytná i elektronická forma komunikace, na kterou je se třeba orientovat i s cílovou skupinou starších obyvatel (Neyerlin, 2014).

Základem pro správné nastavení sociálních služeb zajišťujících kvalitu života všech skupin venkovského obyvatelstva je holistické vnímání člověka vycházející z pohledu na něj jako na jednotu tělesné, duševní, sociální a spirituální vrstvy (Jankovský, 2006; Pfeiffer et al., 2014).

Venkovský prostor potřebuje perspektivu vycházející ze seriózního rozvoje venkovských obcí, který vytvoří jejich pevné budoucí struktury, a pomůže především těm z nich, které jsou poznamenány úbytkem obyvatelstva, zajistit dlouhodobě úroveň kvality života a veřejných služeb a podíl na jejich řízení (Bluhm, 2015).

Budoucnost venkovského prostoru by měla být založena na základě součinnosti občanů reprezentujících určitou hodnotovou orientaci a lokálních autorit, která vychází z vnitřních rozvojových zdrojů konkrétní lokality, spolu se socioekonomickou doktrínou, která by nabývala synergetického efektu (Svobodová, 2009).

1.4.1 Územní plánování obcí

Proces územního plánování, k němuž zplnomocňuje obce zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, vytváří předpoklady pro budoucí udržitelný rozvoj obcí a zajišťování kvality života v nich tím, že sladuje na vymezeném území zájmy veřejné prospěšné a soukromé v oblastech hospodárného využívání zastavěných ploch a ochrany ploch nezastavěných a nezastavitelných. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, určuje obcím v jejich samostatné působnosti povinnost dbát na uspokojování potřeb občanů ve sférách bydlení, dopravní a ICT infrastruktury, výchovy a vzdělávání, péče o zdraví a kulturní rozvoj a ochrany veřejného pořádku, k čemuž je dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, podkladem vytvořený územní plán jako základní koncepce udržitelného rozvoje obce.

Obec může v rámci své samostatné působnosti dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, na svém rozvoji spolupracovat s jinými obcemi, má právo být členem dobrovolného svazu obcí, a řešit tak společně úkoly základní občanské a technické vybavenosti.

Rozvoj obce je financován ze tří základních zdrojů – vlastních prostředků obecního rozpočtu tvořeného příjmy daňovými a příjmy z ekonomické činnosti obce, které zbydou po zaplacení výdajů nutných k zajištění základních funkcí obce; prostředků partnerů rozvoje v obci, ke kterým patří dobrovolně vynaložené prostředky podnikatelských subjektů, neziskových organizací obcí nebo občanů obce jako výrazu partnerské participace nebo příjmy ze sdružování prostředků několika obcí sloužící k financování veřejných statků a služeb, ke kterých by jednotlivé obce neměly dostatečné zdroje a v oblasti samostatné působnosti i cizích zdrojů, které představují účelové dotace evropské, státní či krajské s přesně vymezeným účelem použití, prostřednictvím kterým se jejich poskytovatel aktivně podílí na realizaci žádoucích aktivit v rámci širšího regionálního rozvoje, ovšem s respektováním záměru obce či návratné příjmy typu úvěrů od peněžních ústavů, příjmů z emise obligací a dalších cenných papírů nebo půjček od jiných subjektů (ROZVOJOBCEI.cz, 2009).

1.5 Rozvoj českého venkova v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí

Rozvoj venkova, včetně jeho aktérů na národní úrovni, není ve výhradní kompetenci žádného ministerstva (Svobodová, 2009). Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále MPSV) je zodpovědné především za řízení pomoci rozvoji venkova z Evropského sociálního fondu, který je klíčovým finančním nástrojem pro realizaci Evropské politiky zaměstnanosti (Svobodová, 2009). MPSV zaštiťuje také prostřednictvím národních strategií rozvoje sociálních služeb střednědobé plánování sociálních služeb na krajské a obecní úrovni (MPSV ČR, 2015).

1.5.1 Operační programy Evropského sociálního fondu

Evropský sociální fond podporoval a podporuje prostřednictvím operačních programů projekty neinvestičního charakteru v oblasti zaměstnanosti, které jsou zaměřeny i na rozvoj regionů (MPSV, [b.r.]).

V programovém období 2004 – 2006 se jednalo o „Společný regionální operační program“ s cílem vyváženého a udržitelného ekonomického rozvoje regionů s prioritami regionální podpory podnikání, infrastruktury, lidských zdrojů, cestovního ruchu a technické pomoci (MPSV, [b.r.]).

V programovém období 2007 – 2013 šlo např. v rámci operačního programu „Lidské zdroje a zaměstnanost“ o výzvu „Podpory procesu plánování sociálních služeb na obecní úrovni“ s prioritou zlepšování přístupu ke službám, pro niž byly oprávněnými žadateli i dobrovolné svazky obcí² (MPSV, [b.r.]).

V programovém období 2014 – 2020 se to týká např. v rámci operačního programu „Zaměstnanost“ výzvy „Komunitně vedený místní rozvoj“ s prioritou zvýšení angažovanosti lokálních aktérů při řešení problémů nezaměstnanosti a sociální inkluze ve venkovských obcích, pro niž byly oprávněnými žadateli místní akční skupiny³ (MPSV, [b.r.]).

² Dobrovolný svazek obcí je právnickou osobou sdružující pouze obce a sloužící k ochraně a prosazování společných zájmů. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení, 2000).

³ Místní akční skupina je svazek občanů, neziskových organizací, soukromých podnikatelských subjektů a veřejné správy podílejících se společně na rozvoji venkova, zemědělství a získávání finanční podpory z EU nebo národních programů pro svůj region metodou LEADER (Ministerstvo zemědělství, © 2009 – 2017).

1.5.2 Sociální a související služby a kvalita života na českém venkově

Kvalita života je subjektivně měřitelná veličina, která nemusí odrážet životní úroveň člověka (Šimková, 2007). V pojetí venkovského života ji ovlivňují především životní prostředí obcí, jejich občanská vybavenost a nabídka pracovních příležitostí, dopravní dostupnost obcí a jejich možnosti pro kulturní vyžití obyvatel, osobní pocit bezpečí a kvalita stávajících sociálních služeb (Šimková, 2007).

Přednostním úkolem každého kraje by mělo být zajištění fungující sítě sociálních a souvisejících služeb, které odrážejí reálné potřeby obyvatel a jsou poskytovány kvalitně (Šimková, 2007).

Sociální práce by měla reflektovat přirozené prostředí člověka a její prvořadá otázka by měla směřovat k tomu, jak poskytovaná sociální služba, či služby toto přirozené prostředí člověka ovlivní, zda-li jeho svět rozšíří a pomohou uspokojit jeho doposud nenaplněné potřeby (Matoušek et al., 2010).

Sociální péči spočívající v poskytování obecně prospěšných činností v obcích umožňuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, který stanovuje právo obcí ve své samostatné působnosti zakládat právnické osoby a zřizovat organizační složky, což upřesňuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, jako možnost zakládat i příspěvkové organizace, které ve své činnosti nevytvářejí zisk. Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, určuje pak pravidla finančního hospodaření příspěvkových organizací, které kromě peněžních prostředků získaných svou hlavní činností hospodaří i s financemi od svého zřizovatele, ze státních fondů či fondů EU nebo darů od fyzických a právnických osob.

Obce se tak mohou v souladu se zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, ve své samostatné působnosti starat ve svém územním obvodu o rozvoj sociální péče vycházející z lokálních předpokladů a zdrojů spolu s účastí na procesu střednědobého plánování sociálních služeb v regionu kraje.

1.5.3 Střednědobé plánování sociálních služeb na venkově

Moderně pojaté sociální služby se stávají nástrojem zaměřeným proti nezaměstnanosti, chudobě, sociálnímu vyloučení a sociálně patologickým jevům (Šimková, 2007). Měly

by být decentralizované, neziskové, standardizované, zaměřené proti sociálnímu vyloučení, orientované na klienta a adresné (Šimková, 2007).

Střednědobé plánování sociálních služeb vedené komunitní formou zajišťuje jejich rozvoj vycházející z lokálních potřeb komunit a jednotlivců, které naplňuje prostřednictvím použití lokálních zdrojů (Šimková, 2007).

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách charakterizuje střednědobý plán sociálních služeb jako dokument vypracovaný krajem, popřípadě obcemi, na základě aktivní spolupráce s obcemi, poskytovateli sociálních služeb a jejich příjemci, který vychází z analýz dostupných zdrojů a aktuálních potřeb a směřuje k vytvoření fungující sítě sociálních služeb na území kraje.

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách stanovuje kompetence územních samosprávných celků v procesu plánování sociálních služeb pro obec zjišťující sociální potřebnost svých obyvatel a zajišťující jejich informovanost o stávajících sociálních službách, která při poskytování sociální pomoci spolupracuje se všemi zúčastněnými stranami – příjemci pomoci, jejími poskytovateli, ostatními obce a krajem, jemuž poskytuje informace k vypracování střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb a je nápomocna ve všech fázích jeho realizace, případně si může zpracovat za součinnosti všech zúčastněných stran svůj vlastní plán, a pro kraj zodpovědný za vypracování střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb za všestranné součinnosti všech zúčastněných stran – svých obcí, příjemců a poskytovatelů sociálních služeb, případně ostatních krajů a jeho proces realizace, který díky střednědobým plánům vytváří na svém území udržitelnou a dostupnou síť sociálních služeb vycházející z reálných potřeb jeho obyvatel.

Komunitní plánování prosazuje zásady veřejné transparentnosti, kompromisní rovnováhy mezi požadavky a lokálními možnostmi, otevřeného partnerství mezi všemi jeho účastníky, hledání lokálních zdrojů pomoci, dostupnosti informací všem členům komunity a propojenosti sociálních služeb se souvisejícími službami zdravotnickými, volnočasovými a vzdělávacími (Šimková, 2007).

1.6 Střednědobé plánování sociálních služeb na Českokrumlovsku

Českokrumlovsko se ztotožňuje s územím správního obvodu obce s rozšířenou působností Český Krumlov (dále ORP Český Krumlov), které je možné zařadit dle

Perlínovy (2010) typologie do typů problémového rekreačního a neprofilovaného venkova a nezařazeným územím vojenského újezdu Boletice.

Sociodemografická SWOT analýza ORP Český Krumlov vidí silné stránky v nejlepším poměru nejmladší a nejstarší věkové skupiny a v přibývání obyvatel do menších sídel, které zvyšuje jejich života schopnost; slabé stránky vnímá ve velkém počtu malých sídel a existenci oblastí, ve kterých jsou obyvatelé ohroženi sociální exkluzí; vyzdvihuje příležitosti spočívající v nabídce kvalitního bydlení a pracovních možností a trvale rostoucím počtu obyvatel a upozorňuje na hrozby související se sociální segregací a možnými konflikty mezi místními obyvateli a rekreanty (Vlk, 2016).

Formou komunitního plánování sociálních a souvisejících služeb ORP Český Krumlov vznikly dva střednědobé rozvojové plány pro Českokrumlovsko – pro období let 2012 – 2014 a 2015 – 2017, které byly financovány z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu „Lidské zdroje a zaměstnanost“ a státního rozpočtu České republiky (Český Krumlov; Jihočeská rozvojová, 2012; Český Krumlov; Jihočeská rozvojová, 2014a).

Plán sociálních služeb pro období let 2012 – 2014 vycházel z činnosti čtyř pracovních skupin – pro seniory a osoby se zdravotním postižením; děti, mládež a rodiny, etnické menšiny a osoby v krizi, které zformulovaly pro dané období pro své cílové skupiny rozvojové vize spočívající v rozvoji a podpoře existujících sociálních služeb a vzniku služeb nových (Český Krumlov; Jihočeská rozvojová, 2012). Všechny pracovní skupiny vycházely ze SWOT analýzy své oblastech a dotazníkového šetření prováděného přímo v obcích (Český Krumlov; Jihočeská rozvojová, 2012).

Z dotazníkového šetření mimo jiné vyplynulo, že ve většině venkovských obcí nepracují žádné sociální služby, a že po nich není ani poptávka a že z cílových skupin jsou zastoupeni především senioři a osoby se zdravotním postižením a péči o něj zabezpečují především jejich rodiny, jen v menším množství případů u seniorů pobytové sociální služby (domov pro seniory, dům s pečovatelskou službou) nebo terénní sociální služby (pečovatelská služba) (Český Krumlov; Jihočeská rozvojová, 2012).

Matoušek et al. (2010) poukazují na to, že věk sám nezakládá potřebu sociální práce se seniory, ta by se měla být vyvolána pouze mimořádnými okolnostmi souvisejícími

s jejich zdravotní nebo sociální situací, např. s osamělostí, stavem po propuštění z léčení, sociálním vyloučením nebo projevy domácího násilí páchaném na seniorech.

Plán sociálních služeb pro období let 2015 – 2017 sestavovaly tři pracovní skupiny - pro seniory a osoby se zdravotním postižením; děti, mládež a rodiny a osoby v krizi, včetně etnických menšin, které vypracovaly pro dané období pro své cílové skupiny přednostní cíle rozvoje stávajících sociálních služeb a vzniku nových ve smyslu jejich dostupnosti, optimalizace a kvality (Český Krumlov; Jihočeská rozvojová, 2014a). Všechny pracovní skupiny vycházely ze SWOT analýzy své oblastech a dotazníkového šetření prováděného přímo v obcích, jehož podrobné výstupy byly jednou z příloh plánu (Český Krumlov; Jihočeská rozvojová, 2014a).

Šetřením v obcích se mimo jiné zjistilo, že péče o seniory je většinou zajišťována jejich rodinami, výjimečně sousedy nebo terénními sociálními službami (pečovatelská služba) či pobytovými sociálními službami (domov pro seniory, dům s pečovatelskou službou); osob se zdravotním postižením žije ve venkovských obcích velmi málo a péči o ně zvládají rodiny většinou samy, problémy osob drogově závislých se ve venkovských obcích nevyskytují nebo nejsou viditelné, národnostní a etnické menšiny ve venkovských obcích buď nežijí, nebo ve venkovských obcích žijí Romové, v menší míře než v dřívějším období a v bezproblémovém vztahu s majoritní společností či příslušníci jiných národnostních menšin tvořící zanedbatelný podíl; ve venkovských obcích nežijí žádné osoby bez přístřeší, pouze výjimečně se v obcích neobjevují případy osob zadlužených, včetně exekucí či osobních bankrotů, a že se obce snaží zadluženým osobám pomoci, např. prostřednictvím dluhového poradenství nebo nabídkou veřejně prospěšných prací; v obcích je řešena otázka nezaměstnaných osob, jejichž míra nezaměstnanosti se jeví buď na standardní úrovni regionu, nebo jako problém její vysoké míry, kombinovaný se sezonním kolísáním zaměstnanosti obyvatel, výjimečně je zaměstnanost usnadněna přítomností průmyslové zóny, dobrou dojezdovou vzdáleností za pracovními příležitostmi či možností využívat rakouský pracovní trh (Český Krumlov; Jihočeská rozvojová, 2014b).

2 Cíl práce a výzkumné otázky

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zmapovat trend procesu vyliďňování venkova v kontextu jeho sociálních dopadů, a to z pohledu starostů venkovských obcí Českokrumlovsko - jejich názor na příčiny změn v rámci procesu migrace v jejich obci, které prostředky využívají ke zkvalitnění života svých občanů a v čem spatřují potenciál obce pro její budoucí rozvoj.

2.2 Výzkumné otázky

V souvislosti s cílem bakalářské práce byly stanoveny tři výzkumné otázky.

„Jaké důvody dle názoru starostů vedou obyvatele ke stěhování z vesnic?“

„Jak se snížení počtu obyvatel z pohledu starostů projevuje na běžném životě vesnice?“

„Jak obce motivují občany k setrvání na vesnici?“

3 Operacionalizace základních pojmů

Venkovský prostor – obecně pojem venkov zahrnuje vše, co není městem, a zároveň lze hranici vymezit buď pouze kvantitativně, nebo i s přihlédnutím ke kvalitativním znakům sídelním, sociálním, hospodářským a krajinným (Bínek et. al., 2007).

Migrace – pohyb obyvatel z jednoho území do jiného, přičemž lze migraci dle územního hlediska rozdělit na vnitřní (uvnitř jednoho státu) a mezinárodní (Bartoš et al., 2011).

Kvalita života – v odborném jazyce se tento výraz používá na popis pozitivních i negativních hledisek života (Gurková, 2011).

Územní plánování – vytváří podmínky pro výstavbu, zároveň dbá o udržitelný rozvoj území za pomoci koordinace veřejných a soukromých zájmů v území (Maier et al., 2012). Zabývá se (Maier et al., 2012) fyzickou stránkou změn v území, zároveň zohledňuje i jeho hospodářské a společenské možnosti rozvoje.

Střednědobý plán sociálních služeb – dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách se jedná o dokument směřující k vytvoření fungující sítě sociálních služeb na území kraje a to na základě analýz dostupných zdrojů a aktuálních potřeb, který je vypracovaný krajem, popřípadě obcemi a to na základě spolupráce s obcemi, poskytovateli sociálních služeb a příjemci těchto služeb.

Českokrumlovsko – území správního obvodu obce s rozšířenou působností Český Krumlov rozkládající se v nejjižnější části České republiky, při hranici s Rakouskem (ČSÚ, 2004).

4 Metodika výzkumu

Ke zpracování praktické části bakalářské práce byla zvolena kvalitativní výzkumná strategie. Dle Kutnohorské (2009) se jedná o nematematický analytický postup, spočívající v analýze zkoumaných jevů, zjištění jejich základních složek a závislostí mezi nimi a k objasnění jejich funkce, kterou plní. Pro výzkumníka se jedná o výzkum časově velice náročný, s důležitým předpokladem jeho vědomostí, dovedností, schopností kreativního myšlení a v neposlední řadě i citu pro analýzu textových dat (Kutnohorská, 2009). Miovský (2006) uvádí, že k hlavním charakteristikám tohoto výzkumu patří zkoumání daného fenoménu pokud možno v jeho přirozeném prostředí.

Za účelem naplnění cílů bakalářské práce byla zvolena metoda dotazování s použitím techniky polostukturovaných rozhovorů, která patří dle Miovského (2006) k zřejmě nejrozšířenějším technikám kvalitativního přístupu, nicméně vyžaduje náročnější technickou přípravu. Je dáno tzv. jádro rozhovoru, tedy minimum témat a otázek, které mají být probrány a zároveň dochází k ověření jejich správného pochopení a interpretace (Miovský, 2006). Kladení dalších doplňujících otázek, které mohou vhodně rozšířit původní zadání, pak umožní rozpracovávat dané téma do hloubky, přičemž jejich pořadí je upravováno za účelem maximalizace výtěžnosti rozhovoru (Miovský, 2006). Vzhledem k tomu, že polostrukturovaný rozhovor kombinuje výhody standardizované i nestandardizované formy dotazování jedná se dle Sedlákové (2014) o optimální způsob získávání dat.

4.1 Analýza a zpracování dat

Výzkum probíhal formou rozhovorů s komunikačními partnery v období od ledna do dubna roku 2017. Komunikační partneři byli seznámeni s účelem výzkumu a rozhovorů a k jejich zveřejnění mi byl jimi dán souhlas. Prvotně byly rozhovory zaznamenány pomocí audiozáznamu, následně byla získaná data přepsána do elektronické podoby, pročištěna a dále za pomoci metody vytváření trsů byly jejich výsledky analyzovány. „Metoda vytváření trsů slouží obvykle k tomu, abychom seskupili a konceptualizovali určité výroky do skupin, např. dle rozlišení určitých jevů, místa, případů atd. Tyto skupiny (trsý) by měly vznikat na základě vzájemného překryvu (podobnosti) mezi identifikovanými jednotkami. Tímto procesem vznikají obecnější, induktivně zformované kategorie, jejichž zařazení do dané skupiny (trsu) je asociováno s určitými opakujícími se znaky, určitým charakteristickým uspořádáním atd.“ (Miovský, 2006, s. 221).

5 Charakteristika zkoumaného území

5.1 Českokrumlovsko

Území ORP Český Krumlov se rozkládá v nejjižnější části České republiky, při hranici s Rakouskem, přičemž svou rozlohou 1 130 km² je největším ORP v Jihočeském kraji a třetím největším v České republice (ČSÚ, 2004).

V roce 2016 tvořilo území ORP Český Krumlov 31 obcí (ČSÚ, 2016a), z nich 4 měly statut města - Český Krumlov, Horní Planá, Rožmberk nad Vltavou a Vyšší Brod (ČSÚ, 2016b), 3 statut městyse – Frymburk, Křemže, Přídolí (ČSÚ, 2016b) a 24 bylo venkovských (ČSÚ, 2016a).⁴

V roce 2016 v ORP Český Krumlov spadaly 4 venkovské obce do skupiny obcí s méně než 200 obyvateli (Chlumec, Malšín, Přísečná, Věžovate Pláně), 9 do skupiny obcí s 201 – 500 obyvateli (Bohdalovice, Boletice, Mirkovice, Mojné, nová Ves, Přední Výtoň, Srnín, Světlík a Zubčice), 4 do skupiny obcí s 501 – 1 000 obyvateli (Černá v Pošumaví, Hořice na Šumavě, Lipno nad Vltavou a Zlatá Koruna) a 7 do skupiny obcí s 1 001 – 2 000 obyvateli (Brloh, Dolní Třebonín, Chvalšiny, Holubov, Kájov a Loučovice) (ČSÚ, 2016a).

K 31. 12. 2015 žilo v ORP Český Krumlov celkem 41 700 obyvatel, z nich 6 839 do věku 14 let, 27 853 ve věku 15 – 64 let a 7 008 obyvatel starších 65 let (ČSÚ, 2016b). Z tohoto celkového počtu obyvatel ORP Český Krumlov tvořili k 31. 12. 2015 obyvatelé venkovských obcí 44.89 % (18 716) – 47 % (3219) obyvatel ve věku do 14 let, 45.2 % (12 603) ve věku 15 – 64 let a 41.3 % (2 894) starších 65 let (ČSÚ, 2016a).

Saldo migrace v ORP Český Krumlov vykazovalo v období 2001 – 2015 převážně mírný migrační růst (2002 – 2009, 2013), se vrcholem v roce 2005 (210 obyvatel), ve zbývajících letech mírný migrační úbytek, s vrcholem v roce 2011 (- 123 obyvatel) (ČSÚ, 2015).

5.2 Výzkumný soubor

Výzkumný soubor představuje pět komunikačních partnerů, kteří zastávají funkci starosty ve vybraných obcích na Českokrumlovsku. Zvolené obce byly vybrány

⁴ Hořice na Šumavě se získaly statut městyse 16. 3. 2017 (Informace poskytnutá starostou městyse Hořice na Šumavě panem Martinem Madejem).

záměrným (účelovým) výběrem, přičemž se jedná o obce do 1 000 obyvatel. Miovský (2006) udává, že se jedná o nejrozšířenější metodu výběru v rámci aplikace kvalitativního přístupu. Účelový výběr je charakterizován jako postup, při kterém dochází k cílenému vyhledávání účastníků na základě určitých kritérií, kdy hlediskem pro posuzování je míněna určená vlastnost či stav, kterou vybraní jedinci splňují (Miovský, 2006).

Přehled výzkumného souboru udává tabulka číslo 1.

Tabulka 1 – Výzkumný vzorek

	Věk KP	Rodák z obce	Doba působení ve funkci starosty	Průměrný věk zastupitelů
KP1	55	ne	25	45
KP2	48	ne	7	40
KP3	53	ano	7	45
KP4	48	ano	15	42
KP5	58	ano	22	45

Zdroj: vlastní výzkum

6 Výsledky rozhovorů

Data z uskutečněných rozhovorů jsou zanesena a okomentována v číselně řazených trsech. Shodu komunikačního partnera s danou kategorií představuje písmeno „X“.

Tabulka 2: Trs 1 – Lokální participace na rozvoji obce

	Zpracovaný územní plán	Změny územního plánu	Formy spolupráce s jinými lokálními subjekty (např. mikroregion)	Financování rozvoje obce z obecního rozpočtu	Využívání dotací
KP 1	X	X	X	X	X
KP 2	X	X	X	X	X
KP 3	X	X	X	X	X
KP 4	X	X	X	X	X
KP 5	X	X	X	X	X

Zdroj: vlastní výzkum

Trs 1 uvádí nástroje, které obce využívají k podpoře svého rozvoje či ke zlepšení nynějšího stavu. Jako zásadní prostředek pro budoucí udržitelný rozvoj obce uvádějí komunikační partneři územní plán. Na otázku, zda obce mají zpracován územní plán a pokud ano, jak vnímají jeho důležitost pro rozvoj obce, komunikační partneři (KP1, KP2, KP3, KP4, KP5) shodně zdůrazňovali jeho nezbytnost. Komunikační partner (KP5) se vyjádřil slovy: „*Jeho význam je rozhodující. Veškeré dotace, které žádáme, se vždy odráží v tom, jestli je to v souladu s územně plánovací dokumentací. Územní plán je takový strategický dokument.*“ Jeho slova potvrzuje například i komunikační partner (KP 3), který uvádí: „*Jeho důležitost je pro rozvoj obce rozhodně veliká. Podle starého územního plánu nebylo u nás kde stavět a to se teď díky novému změnil. Dále bylo nutné vyřešit parcely, které jsou nyní státní a na kterých má obec pitnou vodu, dětské hřiště, nebo na kterém chceme stavět protipožární nádrž.*“ Dotazovaní komunikační partneři se také shodli, že v případě požadavků na změnu územního plánu se nejedná pouze o podněty ze strany obce (především v souvislosti s budováním infrastruktury), ale i o tlak z vnějších vlivů. Za všechny, budu citovat komunikačního partnera (KP2), který uvedl: „*Ano, především z vnějšího, tlak je na změnu využití od majitelů pozemků. Samozřejmě obec zde má své potřeby, ale spíše je tlak externí. Jedná se především o změnu využití pozemku,*

ohledně bytové výstavby. ... Co se týká obce, tak řešíme čistírnu odpadních vod a výstavbu požární zbrojnice.“ Při tvorbě územního plánu se obce potýkají s řadou limitů, které jim brání v rozvoji obce. Komunikační partneři zmiňují zemědělský půdní fond, památkovou zónu či ochranu přírody. Za všechny uvádím názor komunikačního partnera (KP4) k požadavkům na ochranu přírody: „...Z jedné strany je dobře, že se příroda a krajina chrání. Ovšem je řada případů, kdy si myslím, že ochrana až takového rázu není nutná a je to na úkor rozvoje obce. Ale musím říci, že jsme se na všech podstatných věcech domluvili.“ Z odpovědí komunikačních partnerů vyplývá, že všechny dotazované obce se účastní některé z forem spolupráce s jinými lokálními subjekty. „...Vždy je plus, když obec žádá dotace a má nějakou meziobecní spolupráci. Víceméně takovým impulsem stvořit tento mikroregion bylo, abychom společně čerpali granty, nebo dotace. Trochu narážíme na problém, pokud chceme např. žádat dotaci z kraje, tak se všechny obce musí shodnout na důvodu čerpání. Stalo se nám, že jsme chtěli žádat o dotaci na lavičky na naves, ale jedna obec je již měla koupené. Tudíž s tím nesouhlasila a z projektu tedy sešlo“(KP2). „...V rámci mikroregionu jsme dělali například projekt na obnovu hřbitovů, v rámci cyklostezky jsme dělali doplnění laviček, značení či informační tabule“(KP4). V souvislosti s finančními zdroji na rozvoj obce komunikační partneři shodně uváděli finance z obecního rozpočtu a dotace. Jako zásadní uváděli komunikační partneři (KP2, KP3, KP4, KP5) využívání dotací, vzhledem k tomu, že vlastní příjem obce netvoří výrazný podíl. „...V zastupitelstvu jsme se usnesli, že neděláme žádné investiční akce bez podílu dotací“(KP4). Vlastní zdroje, jako hlavní finance k rozvoji obce, uváděl komunikační partner (KP1). „Nové finanční zdroje získáváme nakládáním s majetkem, aktivně se snažíme hospodařit a tím získáváme finanční prostředky. Udělala se u nás věrná parta lidí, která se kolem toho motá vlastně dodnes. Ekonomicky to u nás funguje...“.

Tabulka 3: Trs 2 – Životní styl obce

	Obecní volnočasové aktivity	Vliv cestovního ruchu	Specifika životního stylu obce	Začlenění národnostních a etnických menšin
KP 1	X	X	X	X
KP 2	X		X	
KP 3	X			X
KP 4	X	X	X	X
KP 5	X			X

Zdroj: vlastní výzkum

Smyslem otázek trsu 2 bylo zjistit faktory, které ovlivňují životní styl obce a zda komunikační partneři vnímají v tomto směru i nějaké specifikum v jejich obci. Organizování volnočasových aktivit pro občany obce uvádějí všichni komunikační partneři. Dle jejich názoru je volnočasová aktivita v obci zajištěna dostatečně, ať už se jedná o akce organizované obcí, místním spolkem či akce organizované v jejich vzájemné spolupráci. „*Já si myslím, že ano. Když tvoříte akcí moc, tak oni se jich pak neúčastní. To je naše zkušenost*“ (KP2). V případě komunikačních partnerů (KP2, KP3, KP5) nebyl uváděn žádný vliv cestovního ruchu na život v obci. V odpovědích jsou pouze zmiňovány cyklostezky či turistické trasy. „*Nemáme zde žádnou pamětihodnost, vedenou přírodní zajímavost, technickou památku ani žádné ubytování (penzion či hotel). Vede tudy pouze cyklostezka, nebo turistická trasa*“ (KP2). Naopak z odpovědí komunikačních partnerů (KP1, KP4) vyplývalo, že na život v obci má cestovních ruch výrazný vliv. Komunikační partner (KP4) uvedl: „*...Máme zde řadu kulturních památek, obcí protéká řeka (campy)*.“ S tímto také souvisí jeho vyjádření k otázce, zda má jejich obec nějaké specifikum ve vztahu k životnímu stylu: „*Řekl bych, že je zde taková dvojí nálada. V letní sezóně je zde velice živo, řekl bych až extrémně. V zimních měsících naopak mrtvo, v ulicích skoro nikoho nepotkáte*.“ Komunikační partner (KP1) na tuto otázku odpověděl: „*Na malou vesnici máme nezvykle velikou nabídku služeb a sportovních příležitostí*.“ Zajímavou odpověď mi poskytl komunikační partner (KP2): „*Máme pomalý životní styl*.“ V souvislosti s životním stylem obce můj další dotaz směřoval na zastoupení národnostních menšin a jejich začlenění do života obce. Komunikační partneři (KP1,

KP3, KP4, KP5) se shodli, že národnostní a etnické menšiny netvoří žádný výrazný podíl obce a jejich soužití s majoritní společností je zcela přirozené. Nejčastěji byli uváděni Ukrajinci, Slováci či Romové. „*Je zde několik Němců, Ukrajinců, Slováků, Romové (nehlásí se k tomu), Vietnamců, ale nejde o žádný výrazný podíl. Jejich soužití je zcela bez problémů, akcí se účastní jako ostatní obyvatelé...*“ (KP5). Komunikační partner (KP2) uvedl, že v obci národnostní a etnické menšiny zastoupeny nemají.

Tabulka 4: Trs 3 – Sociální kapitál obce

	Spolková činnost	Dodržování tradic	Vesnická komunita	Rodinné společenství	Účast obyvatel na obecních akcích
KP 1	X	X	X		X
KP 2	X	X	X		X
KP 3		X		X	
KP 4	X	X	X	X	X
KP 5	X	X		X	

Zdroj: vlastní výzkum

Tato tabulka je zaměřena na zjištění, jak se obyvatelé zapojují do veřejného života obce, na jejich projev solidarity v rámci širší rodiny i komunity a na schopnost místní komunity integrovat nově příchozí obyvatele. Ve shodě komunikační partneři (KP1, KP2, KP4, KP5) uváděli, že v obci působí několik spolků, z nichž některých aktivní činnost je pro život v obci velkým přínosem. Nejčastěji byly uváděny spolky dobrovolných hasičů, myslivci, svaz včelařů, spolky se zaměřením na sport či různá místní sdružení. „*Je zde sbor dobrovolných hasičů, TJ ..., myslivci, zájmové sdružení ... se baví. Toto sdružení má zhruba 40 členů a funguje velmi dobře, je to u nás tradiční organizace*“ (KP2). Další komunikační partner se vyjádřil těmito slovy: „*Občanské sdružení maminek s dětmi ..., myslivecké sdružení, honební společenstvo, sdružení dobrovolných hasičů. Máme i malé hasiče, kteří se scházejí každý týden a účastní se i řady soutěží. Je to o těch zapálených vedoucích, kteří tomu obětují spoustu volného času. Bez takových lidí by to nešlo*“ (KP5). Ve většině případů působí spolky nejen v rámci své činnosti, ale pořádají akce i pro širší komunitu obce. Komunikační partner (KP3) uvedl pouze jeden spolek působící v rámci obce, k jehož činnosti se vyjádřil takto: „*Máme zde myslivce, ale je to spolek spíše sám pro sebe.*“ Z odpovědí komunikačních partnerů (KP1, KP2, KP3, KP4, KP5) vyplývá, že

organizátorem akcí bývá obec, dále různé místní spolky a sdružení, nebo jde ve většině případů o jejich vzájemnou spolupráci. Takto se například vyjádřil komunikační partner (KP1): „...Obec je vždy spoluorganizuje, např. se spolkem Ve spolku jsou lidé ze zastupitelstva a lidé co na obci pracují. My jsme malá obec, nedá se to rozdělovat...“. Na otázku, které tradice se v obci dodržují, uváděli komunikační partneři především advent, masopust, vítání občanů, stavění máje, dětský den, den matek, plesy, letní slavnosti či různé sportovní závody. „...Tradice jsou u nás opravdu dodržovány. Masopust, karneval, advent, peklo pro děti, májka, atd.“ (KP1). „Stavění májky, den žen, den dětí, setkání rodáku (českých a zvláště sudetských), Mikulášská nadílka, setkání seniorů“ (KP3). Komunikační partner (KP4) také vyjádřil obavu ze zániku některých pořádaných akcí: „...Slavíme ukončení 2. světové války s Maďary – mladí lidé se této oslavy příliš neúčastní, tak mám obavu, že po vymření starší generace, tato tradice zanikne“. Tato možnost se potvrzuje v odpovědi komunikačního partnera (KP5): „Když jsem byl kluk, chodili zde koledníci na masopust, ale to už dnes není. Staví se zde májka, máme třetí adventní neděli setkání u stromu, den matek, děláme letní slavnosti, vítání občanů. Není toho moc. Dříve se zde v hospodě dělali i zábavy, ale účast byla malá...Byli bychom rádi, kdyby se účastnili akcí více. Když se ptám, proč nejdou, tak se vymlouvají. Naše obec se skládá z několika částí, takže jsme trochu rozlezlí. Máme zde kostel, kde se konají nedělní bohoslužby, ale účast je velmi malá.“ Nízkou účast obyvatel na pořádaných akcích zmiňuje i komunikační partner (KP3): „Účast je špatná, lidé chodí na akce málo, u mladší kategorie je účast větší. Každopádně největší účast je na setkání seniorů, kdy dostanou zadarmo večeři, kávu, zákusek a naše děti pro ně připraví kulturní program.“ Na druhou stranu komunikační partneři (KP1, KP2, KP4) udávají velikou účast na pořádaných akcích a to nejen místních obyvatel, ale i obyvatel odjinud. Tento stav výstižně charakterizoval komunikační partner (KP2): „Obyvatelé se akcí hojně účastní. Každoročně konané akce setkání rodáků navštěvují rodáci, zde je účast ve stovkách návštěvníků. Například každoročně konané dny řemesel, cyklistické závody navštěvují i lidé odjinud“. Podobně se vyjádřil i komunikační partner (KP1): „...Na akcích je poměrně bohatá účast místních obyvatel a nejen jich... k nám jezdí lidé z daleka, bývá veselo a rád se toho účastním...“. V případě integrace nově příchozích obyvatel či národnostních a etnických menšin do komunity, nevzniká dle komunikačních partnerů žádný problém. Výstižně se vyjádřil komunikační partner (KP4): „Někteří nově přistěhovalí se dobře zapojili, někteří se trochu straní. Ale to máte i se starousedlíky. Nemůžu říci jednoznačně, že je to tak, či tak. Řekl bych, že díky novým obyvatelům se

u nás začalo více sportovat, konkrétně jde především o fotbal“. Přínos nových obyvatel, něco co starousedlíci přijali za své, podpořil ve své odpovědi i komunikační partner (KP1): „...Řekl bych, že se díky nově přistěhovaným obyvatelům daleko více sportuje, závodí a účast na akcích je také větší.“ Komunikační partner (KP3) se k situaci v jejich obci vyjádřil takto: „Vždycky to tak je, že je taková nedůvěra starousedlíků vůči těm novým obyvatelům a déle trvá, než je začnou brát. U nás se noví obyvatelé pravidelně scházejí v hospodě a snaží se držet pospolu. Mladší komunita přichází s různými novými věcmi, spoustu současných věcí kritizují. Je zde neochota se přátelit a trvá dlouho, než se lidé spolu sžijí.“ Z odpovědí komunikačních partnerů (KP3, KP4, KP5) vyznívá i fungující vzájemná pomoc v rámci příbuzenské či sousedské výpomoci. „... k jednomu nepohyblivému pánovi dochází pečovatelka. Jinak péče probíhá v rámci rodiny, nebo sousedky“ (KP4). „... Jinak ostatní služby fungují v blízkém městě a spoje tam jsou dostačující, i když většinou je to tak, že v případě potřeby odvoz do města zajistí někdo z rodiny...“ (KP5). V kontextu zapojení obyvatel do veřejného života obce se komunikační partneři (KP3, KP4, KP5) negativně vyjádřili k účasti obyvatel na jednáních zastupitelstva. „...Obyvatelé na zastupitelstvo příliš nechodí, spíše jde o nově přistěhované obyvatele, kteří si dají nějakou žádost. Přijdou ve vlastním zájmu a pak už ne...“ (KP3). Obdobně se vyjádřil i komunikační partner (KP4): „Na zasedání zastupitelstva lidé příliš nechodí, přijdou spíše, pokud se jich probírané záležitosti týkají osobně.“

Tabulka 5: Trs 4 – Procesy vnitřní migrace zasahující obec

	Migrační saldo	Důsledky migračního salda	Příčiny vylidňování vesnice	Chalupaření	Příčiny zalidňování vesnice
KP 1	+	X		X	X
KP 2	+				X
KP 3	+	X	X	X	X
KP 4	+			X	X
KP 5	+				X

Zdroj: vlastní výzkum

Výsledky trsu 4 jsou odpověďmi na okruh otázek týkajících se pohybu obyvatel v obci - v čem komunikační partneři spatřují příčiny těchto změn a jak proces migrace následně

ovlivňuje život v obci. Na otázku jak vnímají proces vyliďňování vesnice v jejich obci, se komunikační partneři (KP1, KP2, KP3, KP4, KP5) vyjádřili v tom smyslu, že toto nijak nepociťují. Konkrétně se vyjádřili takto: „...obyvatel přibývá a je to jednoznačně spojeno s rozvojem obce a příležitostí. Navíc se zdá, že nás mnoho lidí považuje již za tzv. dobrou adresu...“(KP1). „Nijak to nepociťuji“(KP2). „Vylidňování nepociťuji. Jsem zde od narození, ale nikdy jsem nezaznamenal nějaký výrazný úbytek obyvatel. Řekl bych, že v posledních letech, díky rodinné zástavbě dochází v obci k pozvolnému nárůstu obyvatel. Je veliký zájem o bydlení na vesnici ...“(KP4). „Nás se toto netýká“(KP5). „Já si myslím, že nyní již exodus skončil, spíše se začíná projevovat opačný jev. Posledních pět let vnímám zvýšený zájem lidí o bydlení na vesnici, počet obyvatel se zvýšil o 20 osob. Mnoho lidí to bere, že chce žít v zdravém životním prostředí“(KP3). Komunikační partner (KP3) současně uvádí, že v dřívějším období v obci došlo k výraznému úbytku obyvatel a takto to zdůvodňuje: „V 60. a 70. letech došlo k výraznému úbytku obyvatel. Bylo to způsobeno restrukturalizací zemědělství. Fungovalo zde zemědělské družstvo, které zaměstnávalo velké množství lidí. Potom, ale z toho vznikly státní statky, které vytvořily novou strukturu, a lidé najednou nebyli spokojeni, tudíž odešli jinam.“ Výraznější pohyb obyvatel v obci nepotvrdili ani komunikační partneři (KP1, KP2, KP4). Pouze komunikační partner (KP5) se vyjádřil kladně. „... v letech 2000-2007, kdy se postavilo nejvíce rodinných domů. Tudíž u nás přibyli noví obyvatelé. Od roku 1994 se počet zvýšil zhruba o 170 obyvatel, z toho 2/3 jsou nově přistěhovalí, kteří si zde postavili rodinný dům. Což je vzhledem k velikosti obce veliký nárůst, je to zhruba polovina z původního počtu obyvatel.“ Vliv migračních změn někteří komunikační partneři okomentovali takto: „...obyvatel přibývá a je to jednoznačně spojeno s rozvojem obce a příležitostí. Navíc se zdá, že nás mnoho lidí považuje již za tzv. dobrou adresu ...“(KP1). „... pokud máte málo lidí, tak ta obec málo žije. Cokoliv se pro lidi dělá, je vždy obtížnější to zajistit pro malý počet lidí, to je i u nás. To souvisí i se službami, například když máte větší počet lidí, tak můžete mít i obchod, který bude prosperovat. Dnes u nás máme obchůdek, který musí obec finančně dotovat, aby vůbec fungoval. Naše hospoda také funguje jen díky tomu, že nájemce platí pouze symbolický nájem. My se snažíme tyto věci u nás udržet, protože bez toho to přestane úplně fungovat...“(KP3). Příčiny vedoucí k nárůstu obyvatel v obci spatřovali všichni komunikační partneři především v rozvoji bytové výstavby, výhodném umístění obce a ve zdravém životním prostředí. „Jde o klidnou oblast na pomezí Kaplicka a Krumlovska s velikým potencionálem pro bydlení. Takže bytová výstavba je tady zajímavá. Není zde veliký znečišťovatel životního prostředí, který by snižoval hodnotu

bydlení zde“ (KP2). Podobný názor uvedl i komunikační partner (KP4): „...stavby nových rodinných domů. Máme výhodné umístění, je zde krásný krajinný ráz, lidem se tady líbí a chtěli by tu stavět... Díky novým stavebním parcelám, došlo ke zvýšení počtu obyvatel. Nejedná se o žádný boom. Nicméně za necelých patnáct let došlo k nárůstu zhruba o 140 obyvatel.“ Komunikační partner (KP1) uvedl jako jediný i zajímavý trend, který vnímá v jejich obci: „...Co je dobré, že se vrací lidé, kteří zde vyrostli, a když byli mladí, tak z důvodů, nedostatků práce a bydlení odešli jinam. To je trend, který mě osobně těší. Ti lidé zde mají kořeny a cítí s tou oblastí... Postavili si zde domky, získali práci, tak se zde usadili.“ V souvislosti s tímto okruhem otázek jsem se zajímala také o zastoupení chalupářů a chatařů i jejich vlivu na život v obci. Komunikační partneři (KP2, KP4, KP5) potvrzují jejich zastoupení na území obce, ale nejedná se o žádný výrazný objem. Naopak komunikační partneři (KP1, KP3) udávají vysoký počet chalupářů či chatařů. „Máme na svém území více než 500 chat a chalup. Je to hrůza, nic to nepřináší a většina chalupářů nemá zájem na rozvoji obce. Oni přece přijíždí za klidem“ (KP1). Jeho tvrzení, že chalupáři nemají zájem na rozvoji obce a do jeho dění se nezapojují, potvrzují i komunikační partneři (KP3, KP4). „...Chalupáři nejsou pro obec žádný přínos, přijedou si na chalupu odpočinout, zůstávají na svém vymezeném prostoru a do dění v obci se nezapojují“ (KP4). Shodně se vyjádřil i komunikační partner (KP3), zároveň zmiňuje i problémy se kterými se jejich obec potýká: „...chalupářů máme neskutečné množství. Zastupitelstvo na to reagovalo tak, že výstavbu pro chalupářství již nepodporujeme. Pro obec chalupáři nejsou žádným přínosem. Berou to tak, že si na chalupu jezdí odpočinout a tak se ani nezapojují do žádných našich kulturních akcí. Spíše s některými máme problémy v souvislosti se zakládáním černých skládek. Spousty chalupářů, zde tráví celé léto.“

Tabulka 6: Trs 5 – Kvalita života v obci

	Ohrožení základní občanská vybavenost v obci	Dopravní obslužnost obce	Nedostatek pracovních příležitostí v obci	Bydlení v obci	Motivační prvky obce
KP 1	X	X		X	X
KP 2	X	X	X		
KP 3	X	X	X		X

KP 4	X	X	X	X	X
KP 5	X	X	X		

Zdroj: vlastní výzkum

Trs 5 je zaměřen na zjištění jakou základní občanskou vybaveností obce disponují, na možnosti pracovních příležitostí, bydlení, zajištění dopravní dostupnosti obce a na motivační prvky poskytované obcí svým občanům. Komunikační partneři (KP1, KP2, KP3, KP4, KP5) shodně uvedli, že pro obyvatele obce je k dispozici minimálně jeden obchod a restaurace (hospoda). „*Máme zde hospodu, ve které je paní hospodská našťestí velmi aktivní. Dále obchod, který funguje vždy dopoledne, což lidem stačí.*“ Tento komunikační partner také uvádí knihovnu, kterou zmiňují i komunikační partneři (KP2, KP4). Dále komunikační partneři (KP1, KP2, KP4) zmiňují školku a mimo komunikačního partnera (KP4) i školu (1. stupeň). „*Máme školku, kolem 50 dětí. Škola je zrušená, špatné je, že děti chodí asi do 8 různých škol, takže se příliš nepotkávají ...*“ (KP4). Z jeho odpovědi lze vyčíst i problém, který vnímá v rámci fungování další uvedené služby: „*Dále zde máme poštu, ovšem s jejím udržením neustále bojujeme.*“ Největší nabídku poskytovaných služeb uvedl komunikační partner (KP1): „*Škola, školka, COOP (ten funguje velice dobře), státní policie. Hasičský sbor nemáme, přispíváme jiným sborům z okolí a udržujeme s nimi dobrou spolupráci... lékař k nám dojíždí 2x týdně, na kterého také hradíme, aby u nás fungoval.... Máme tu zubaře, ten tedy funguje sám na sebe. Jediný zubař se uživí, ostatní se na tak malé vesnici se neuživí, takže jinde hradíme vše. Dále máme lékárnu, na kterou doplácíme, aby tu zůstala ...*“. Zbývající služby jsou pro obyvatele obcí zajištěny jinde, což dle názoru komunikačních partnerů není problém, vzhledem k malé vzdálenosti do větších měst a dobrému dopravnímu spojení. „*... Všechny služby jsou v rámci možností zajištěny, autobus k nám jezdí 3x denně a často jezdí poloprázdný. ... Stav jaký je nyní, je vzhledem k počtu obyvatel únosný*“ (KP3). Další z komunikačních partnerů situaci zhodnotil takto: „*Máme zde obchod Jednoty, ale hrozí jeho uzavření z důvodu prodělnosti, což by byl problém. Je zde restaurace, která funguje celkem dobře, i když tržby nejsou tak vysoké jako dříve. Jinak ostatní služby fungují v blízkém městě a spoje tam jsou dostačující, ... Takto to u nás funguje od nepaměti a žádné nové požadavky od obyvatel jsme nezaznamenali*“ (KP5). V případě možností pracovních příležitostí v obci se komunikační partneři (KP2, KP3, KP4, KP5) shodli, že v obci není dostatek pracovních příležitostí a většina obyvatel musí za prací dojíždět. Ovšem dodávají, že vzhledem k dobré

dostupnosti do větších měst, v tomto nespátřují problém. „*Lidé jsou tady zaměstnání jednak v zemědělství a dále zde je výrobní podnik ... (strojírenství). Ovšem většina obyvatel do zaměstnání dojíždí, tak veliká pracovních nabídek zde není. Ale nevidím to jako problém, vzhledem k dobré dostupnosti do větších měst*“(KP2). Obdobně se vyjádřil i komunikační partneri (KP4): „*Máme zde pár soukromníků, ti ale další osoby nezaměstnávají. Jsou zde dva větší zaměstnavatelé, přesto většina obyvatel musí za prací dojíždět. Ale vzdálenost do větších měst není veliká, takže v tom nevidím problém.*“ a (KP5): „*S prací je to tu velice špatné, vesměs všichni vyjíždí za prací do okolí. Větší město je ve vzdálenosti jen pár kilometrů a spojení je bezproblémové. Obec zaměstnává dva místní obyvatele. Máme zde pár menších zemědělců, kteří pracují na svém, ale nikoho jiného nezaměstnávají.*“ Naopak komunikační partner 1 udává možnosti pracovních příležitostí jako dostatečné. Možnosti bydlení, které může obec nabídnout, uvádí pouze komunikační partneri (KP1, KP4). „*Jako obec zaměstnáváme zhruba 12 obyvatel, přes sezónu zaměstnáváme i brigádníky. Dále máme několik bytů a kulturní dům, které pronajímáme*“ (KP4). Ke zkvalitnění života občanů využívají obce různé formy poskytovaných výhod pro své občany, tuto skutečnost uváděli komunikační partneri (KP1, KP3, KP4). „*...Místní obyvatelé mají určité slevy na dopravu a ty platí i na jiné aktivity, které v obci fungují ...*“(KP1). „*Máme smlouvu s domem pečovatelské služby, v případě nějaké služby pro obyvatele obec přispívá ...*“(KP4). Takto se vyjádřil komunikační partner (KP3): „*Jde především o motivační prvky, kterými se snažíme lidem zde zpříjemnit život... Takové věci, aby to obyvatele zde bavilo žít, ...*“.

Tabulka 7: Trs 6 – Negativní aspekty obce

	Nezaměstnanost v obci	Stárnutí obyvatel	Problémy se zajištěním základních služeb v obci	Nedostatek finančních prostředků na rozvoj obce
KP 1			X	
KP 2			X	X
KP 3	X	X	X	X
KP 4			X	X
KP 5			X	X

Zdroj: vlastní výzkum

Trs 6 je zaměřen na negativní hlediska mající vliv na rozvoj obce, se zaměřením na zjištění hlavních problémů, se kterými se komunikační partneři potýkají při zajištění kvality života pro občany. Vysoký podíl nezaměstnaných obyvatel potvrzuje komunikační partner (KP3), takto popsal svoji vlastní zkušenost: *U malých vesnic je vždycky problém s nezaměstnaností. U nás je poměrně vysoká nezaměstnanost, nyní činí 9,6%. I když já tvrdím, že kdo chce práci, tak si práci vždycky najde. Jsme blízko rakouské hranice a schopní lidé i z ... dělají v Rakousku. Ti méně schopní se věnují alkoholu a nechtějí pracovat. Máme tu pár takových, kteří nechtějí pracovat, holdují alkoholu, nebo svoji nezaměstnanost svádějí na zdravotní problémy. ...* Zásadní problémy, se kterými se obce potýkají, jsou udávány: obchod a hospoda (KP3, KP5), pošta (KP4), škola (KP1, KP2), lékař (KP1) a infrastruktura. Největší problém vidí komunikační partner (KP5) v ohrožení chodu obchodu. KP5 uvedl: *„Máme zde obchod Jednoty, ale hrozí jeho uzavření z důvodu prodělnosti, což by byl problém ...“*. Podobně zhodnotil situaci v obci i komunikační partner (KP3): *„... Dnes u nás máme obchůdek, který musí obec finančně dotovat, aby vůbec fungoval. Naše hospoda také funguje jen díky tomu, že nájemce platí pouze symbolický nájem. My se snažíme tyto věci u nás udržet, protože bez toho to přestane úplně fungovat. ...“*. S udržením jiné služby v obci se potýká komunikační partner (KP4), což vyjádřil slovy: *„...Náš celoživotní boj je udržet zde poštu. V letních měsících pak pociťuji nedostatek policie, kdy v obci dochází ke zvýšení počtu osob v souvislosti s cestovním ruchem ...“*. Těžkosti s dobře zajištěnou lékařskou službou uváděli komunikační partneři (KP1): *„... lékař k nám dojíždí 2x týdně, na kterého také hradíme, aby u nás fungoval. My bychom měli lékaře, dali bychom mu i byt. Ale on bohužel nedostane umístěnku, to je státem regulované, musel by jet na sebe, takže by lidi k němu nechodili. ...“*(KP1). Potřebu rozšířit školu uváděl komunikační partner (KP1), vzhledem ke zvyšujícímu se počtu dětí, naopak komunikační partner (KP2) vyjádřil obavy s udržení školy v budoucnu, konkrétně řekl: *„... V souvislosti s těmito službami bych očekával případně těžkosti, v souvislosti se snižováním počtu žáků ve škole. Demografický vývoj jde jinam, než k nárůstu počtu žáků. V tom vidím trochu ohrožení školy. Ale výrazné problémy, které by nás teď tížili, nejsou.“* V souvislosti s věkovým složením obyvatel obce se takto vyjádřil komunikační partner (KP3): *„Mladší generace se stěhuje do měst, protože my nejsme schopni jim nabídnout bydlení ani stavební parcely. Zpátky se již nevrací, maximálně na chalupaření do domů po zemřelých rodičích. Starší generace zůstává“*. Komunikační partneři (KP2, KP3, KP4, KP5) dále uváděli jako jeden z hlavních úkolů obce, rekonstrukce či budování technické a dopravní

infrastruktury. Toto závisí na finančních možnostech obce, k čemuž využívají různých forem dotací a příjmů z vlastní činnosti. V této souvislosti zmiňovali určité problémy, se kterými se musejí potýkat. „... *Vlastní činnost, vlastní příjmy takřka nemáme. Vzhledem k malému objemu pozemků a lesů jsou naše příjmy z nájmu či z prodeje u nás minimální. ... Trochu narážíme na problém, pokud chceme např. žádat dotaci z kraje, tak se všechny obce musí shodnout na důvodu čerpání ...*“(KP2). „... *Jako obec získáváme finance díky obecním lesům, podařilo se nám výrazně zefektivnit hospodaření s lesem, to dříve nebylo. Ale především nové finanční zdroje získáváme díky dotacím, ...*“(KP3). „*Největší příjem je z rozpočtového určení daní (na obyvatele), to je jistý příjem. Jinak máme obecní lesy a pozemky, které pronajímáme. Ale nejedná se o výrazný příjem. Dalším zdrojem jsou dotace, ... Nyní plánujeme v sousední vsi vybudovat čističku a kanalizaci. Ovšem rozpočet je příliš vysoký*“(KP5).

Tabulka 8: Trs 7 – Sociální služby v obci

	Podíl obce na střednědobém plánování sociálních služeb	Právnícká osoba zřízená obcí působící v sociální oblasti	Využívání sociálních služeb obyvateli obce
KP 1	X		X
KP 2			
KP 3			X
KP 4	X		X
KP 5			

Zdroj: vlastní výzkum

Zajímavý výsledek ukázal trs 7, který je zaměřený na oblast sociálních služeb. Otázky byly směřovány k zjištění, jak se obce podílejí na střednědobém plánování sociálních služeb, které sociální služby obce již poskytují a zda vnímají potřebu jejich rozšíření. Komunikační partneři (KP2, KP3, KP5) uvedli, že se na střednědobém plánování sociálních služeb nepodílí, tudíž byla i negativní odpověď v souvislosti se založením právnické osoby obcí v této oblasti. Komunikační partner (KP3) toto zhodnotil slovy: „*Sociální služby vlastní nemáme, my patříme spádově pod ..., veškeré dění v této oblasti směřujeme tedy tam.*“ Negativní odpověď uvedli i komunikační partneři (KP1, KP4) na otázku zřízení vlastní právnické osoby v sociální oblasti. „*Nezaložili, jsme na to moc malí*“(KP1). Přesto tito komunikační partneři (KP1, KP4) dále uvedly formy sociálních

služeb, které jsou v jejich obci obyvatelům již poskytovány. „*Máme pro seniory zatím dosti seniorských domků se symbolickým nájemem 800 Kč/měs. a v záloze máme jejich rozšíření na dvojnásobek*“ (KP1). Největší zastoupení ve vyžívání sociálních služeb obce uvedl komunikační partner (KP4): „*Jsmo zařazeni do ORP Český Krumlov, máme zde i své zástupce z obce. Máme smlouvu s domem pečovatelské služby, v případě nějaké služby pro obyvatele obec přispívá. V naší obci využívají sociální služby 4 senioři, většinou jde o dovoz obědů a k jednomu nepohyblivému pánovi dochází pečovatelka... Nyní zde chystáme vybudovat jeden sociální byt.*“ Žádný z komunikačních partnerů (KP1, KP2, KP3, KP4, KP5) neuvedl potřebu zavedení či rozšíření některé ze sociálních služeb se zaměřením na kteroukoliv cílovou skupinu obyvatel obce.

Tabulka 9: Trs 8 – Budoucnost obce

	Rozvoj bytové výstavby	Potenciál cestovního ruchu	Kvalita občanské vybavenosti v obci	Rozvoj technické infrastruktury	Rozvoj pracovních příležitostí	Rozvoj dopravní infrastruktury	Rozvoj sociálního kapitálu
KP 1	X	X	X	X		X	X
KP 2	X		X	X		X	X
KP 3	X		X	X	X	X	X
KP 4	X	X	X	X		X	X
KP 5	X		X	X		X	X

Zdroj: vlastní výzkum

Závěrečný trs vyjadřuje názory komunikačních partnerů (KP1, KP2, KP3, KP4, KP5) v čem spatřují potenciál pro budoucí rozvoj obce, jakých prostředků hodlají využít k zajištění maxima potřeb svých obyvatel, ale i návštěvníků, aby se jejich obec stala optimálním místem pro klidný a kvalitní život jejích obyvatel. Komunikační partneři (KP1, KP2, KP3, KP4, KP5) se shodli na nezbytnosti zajistit dostatečnou technickou a dopravní infrastrukturu obce. Komunikační partner (KP4) to vyjádřil slovy: „*Je potřeba mít dostatečné zázemí, služby, vodu, kanalizaci, spravené komunikace, ... O to vše se snažíme.*“ Jak uvádí komunikační partner (KP5), pokud bude toto vše zajištěno, vzniká tím předpoklad pro rozvoj bytové výstavby a tím i k nárůstu nových obyvatel v obci: „*Snažíme se zde dát dohromady infrastrukturu, pokud bude toto v pořádku, tak pak to pomůže ke vzniku nových stavebních parcel a tím i nových obyvatel.*“ Bytovou výstavbu,

jako potenciál pro rozvoj obce, uváděli i komunikační partneři (KP1, KP2, KP3, KP4). „*Jde o klidnou oblast na pomezí Kaplicka a Krumlovska s velikým potencionálem pro bydlení. Takže bytová výstavba je tady zajímavá*“(KP2). Shodně se vyjádřil i komunikační partner (KP3), který dále uvedl jako možnost rozvoje obce vybudování pečovatelského domu a tím i možností dalších pracovních uplatnění pro obyvatele obce: „*Potenciál obce vidím ve vzniku nových stavebních parcel pro mladé lidi. Tím by u nás došlo k nárůstu počtu obyvatel „... doufáme, že budeme moci realizovat na faře pečovatelský dům, kde bychom pak mohli nabídnout několik pracovních míst.*“ V potřebě zajištění základní občanské vybavenosti opět došlo ke shodě komunikačních partnerů (KP1, KP2, KP3, KP4, KP5). Výstižně se vyjádřil komunikační partner (KP3): „*... Dnes u nás máme obchůdek, který musí obec finančně dotovat, aby vůbec fungoval. Naše hospoda také funguje jen díky tomu, že nájemce platí pouze symbolický nájem. My se snažíme tyto věci u nás udržet, protože bez toho to přestane úplně fungovat ...*“. Komunikační partneři (KP1, KP4) uvádí cestovní ruch, jako důležitý prostředek vedoucí k rozvoji obce. Na otázku v čem vidí potenciál pro rozvoj obce, stručně odpověděli: „*Rozhodně v cestovním ruchu, tady nic jiného nemůže být. Na něm to u nás všechno stojí a padá*“(KP1). „*U nás se jedná jednoznačně o cestovní ruch. Máme zde řadu kulturních památek, obcí protéká řeka (kempy). Tudiž cestovní ruch určitě přispívá k rozvoji obce*“(KP4). V neposlední řadě komunikační partneři (KP1, KP2, KP3, KP4, KP5) shodně potvrzují, že pro budoucnost obce je důležitá aktivní účast místních obyvatel na životě v obci. „*... Byli bychom rádi, kdyby se účastnili akcí více ...*“(KP5). „*Je potřeba mít dostatečné zázemí, ..., kulturní vyžití, společenský život. O to vše se snažíme*“(KP4).

7 Diskuze

Bakalářská práce je zaměřena na proces vyliďňování českého venkova a na jeho sociální dopady z pohledu starostů ve vybraných obcích Českokrumlovského regionu. Zajímaly mě jejich názory na proces migrace v obci, hledání příčin a důsledků těchto změn majících vliv na rozvoj obce. V neposlední řadě jsem se zabývala i endogenními rozvojovými potenciály těchto obcí.

Výzkumný soubor byl tvořen pěti komunikačními partnery, kteří zastávají funkci starosty ve vybraných obcích na Českokrumlovsku. Za použití techniky polostrukturovaného rozhovoru jsem se snažila najít odpovědi na tři výzkumné otázky: „*Jaké důvody, dle názoru starostů, vedou obyvatele ke stěhování z vesnic?*“, „*Jak se snížení počtu obyvatel z pohledu starostů projevuje na běžném životě vesnice?*“ a „*Jak obce motivují občany k setrvání na vesnici?*“

Výsledky první výzkumné otázky „*Jaké důvody, dle názoru starostů, vedou obyvatele ke stěhování z vesnic?*“ vyjadřují trsy 4 a 6.

Trs 4 se vztahuje k procesům vnitřní migrace zasahujícím venkovské obce. Komunikační partneři (KP1, KP2, KP3, KP4, KP5) uvádějí ve svých obcích pozitivní migrační saldo, jehož logickým důsledkem je příliv obyvatel do obcí spojený buď „*jednoznačně s rozvojem obce a příležitostmi... Navíc se zdá, že nás mnoho lidí považují již za tzv. dobrou adresu...*“, jak uvedl komunikační partner (KP1), ačkoliv jinak vnímá „*v rámci celého Lipenska odliv mladší generace i snížení vzdělanostní struktury*“; nebo jak řekl komunikační partner (KP3) „*Posledních pět let vnímám zvýšený zájem lidí o bydlení na vesnici, počet obyvatel se zvýšil o 20 osob.*“, i když současně připomněl dvě vlny vyliďňování obce „*U nás vyliďňování bylo dosti razantní, po skončení statků a po revoluci proběhla další vlna.*“

Slova komunikačního partnera (KP1) o odlivu mladší a vzdělanější generace rezonují s Binkem et al. (2007), který uvažuje o tomto trendu v souvislosti s postupným vytvářením venkova jako zbytkového prostoru města.

Komunikační partneři (KP1, KP3, KP4) hovoří v souvislosti s přechodným žitím v obci o fenoménu chalupaření, vesměs negativně, protože „*Máme na svém území více než pět set chat a chalup. Je to hrůza, nic to nepřináší a většina chalupářů nemá zájem na rozvoji*

obce. Oni přece přijíždějí za klidem.“ Komunikační partner (KP3) k tomu dodává „Pro obec chalupáři nejsou žádným přínosem.... Spíše s některými máme problémy v souvislosti se zakládáním černých skládek.“

Komunikační partneři (KP1, KP2, KP3, KP4, KP5) vidí důvody zalidňování svých obcí v tom, „že se vrací lidé, kteří zde vyrostli, a když byli mladí, tak z důvodů nedostatku práce a bydlení odešli jinam ...investovalo se do bytového fondu ... zrekonstruovalo se více než sto bytů ...vzniklo zde za posledních deset let tisíc pracovních míst“ (KP1); „jde o klidnou oblast na pomezí kaplicka a krumlovská s velkým potenciálem pro bydlení... Není zde velký znečišťovatel životního prostředí.“ (KP2); „Mnoho lidí to bere, že chce žít ve zdravém životním prostředí. Při našem interním měření bylo dokonce zjištěno, že zde máme kvalitu alpského vzduchu.“ (KP3); „Máme výhodné umístění, je zde krásný krajinný ráz, lidem se ti líbí, chtěli by tu stavět.“ (KP4); „U nás je takový až moc velký klid, někomu to ale vyhovuje. Jsou tu lidé, kteří sem přišli z paneláku, postavili si tu dům a už by neměnili. Mají třeba vlastní firmu ve městě, kam je dobrá dojezdová vzdálenost a tady si chtějí odpočinout.“ (KP5)

Tato zjištění demonstrují tendenci zmiňovanou Binkem et al. (2011), která řadí k obecným problémům venkovského prostoru vyliďňování obcí, které se ale netýká všech venkovských obcí, protože v některých naopak počet obyvatel roste. Současně jsou slova komunikačního partnera (KP5) v souladu s Ouředníčkem; Šimonem (2010), kteří definují v rámci procesu suburbanizace pohyb migrace směřující z jádrového města do suburbaních zón, ve kterých lidé našli kvalitní bydlení, ale svou práci, případně občanskou vybaveností či jinými aktivitami jsou nadále vázáni na jádrové město.

Trs 6 se věnuje negativním aspektům obce, přičemž na první místo staví komunikační partneři (KP1, KP2, KP3, KP4, KP5) problematiku zajišťování některých základních služeb v obci. Komunikační partner (KP1) vnímá jako ohrožení, přes veškerou vynaloženou snahu, zajištění zdravotní péče „... Zdravotní středisko nefunguje dobře, lékař k nám dojíždí 2x týdně, na kterého také hradíme, aby u nás fungoval. My bychom měli lékaře, dali bychom mu i byt. Ale on bohužel nedostane umístěnku, to je státem regulované, musel by jet na sebe, takže by lidi k němu nechodili... Dále máme lékárnu, na kterou doplácíme, aby tu zůstala. Komunikačního partnera (KP2) trápí především zabezpečení základního vzdělávání v obci „... bych očekával případně těžkosti, v souvislosti se snižováním počtu žáků ve škole. Demografický vývoj jde jinam, než

k oscilování množství žáků. V tom vidím trochu ohrožení školy.“ Komunikační partner (KP3) upozorňuje na problém s udržením fungujícího obchodu a hospody „ Dnes u nás máme obchůdek, který musí obec finančně dotovat, aby vůbec fungoval. Naše hospoda také funguje jen díky tomu, že nájemce platí pouze symbolický nájem. My se snažíme tyto věci u nás udržet, protože bez toho to přestane úplně fungovat.“ Komunikační partner (KP4) dodává „... Škola je zrušená, špatné je, že děti chodí asi do 8 různých škol, takže se příliš nepotkávají. Dále zde máme poštu, ovšem s jejím udržením neustále bojujeme. Náš celoživotní boj je udržet zde poštu. V letních měsících pak pociťuji nedostatek policie, kdy v obci dochází ke zvýšení počtu osob v souvislosti s cestovním ruchem.“ Jako ohrožující vnímá komunikační partner (KP5) zásobování „Máme zde obchod Jednoty, ale hrozí jeho uzavření z důvodu prodělečnosti, což by byl problém... je pro nás prioritou udržet obchod v obci.“

Komunikační partneři (KP2, KP3, KP4, KP5) hodnotí nedostatečné finančním zázemí pro rozvoj obce, které je postaveno především na povinných daňových příjmech a dotacích různého původu, protože vlastní obecní příjmy jsou, vzhledem k rozpočtům obcí, zanedbatelné „Vlastní činnost, vlastní příjmy takřka nemáme. Vzhledem k malému objemu pozemků a lesů jsou naše příjmy z nájmu či z prodeje u nás minimální.“ (KP2); „Jako obec získáváme finance díky obecním lesům ...“ (KP3); „...vlastní příjmy máme z provozu vodovodu a parkoviště ...“ (KP4); ... máme obecní lesy a pozemky ...“ (KP5)

Zejména komunikační partner (KP3) se vyjadřuje k problému nezaměstnanosti v obci, který má ale i odvrácenou stranu v osobní motivaci pracovat „ ...U nás je poměrně vysoká nezaměstnanost, nyní činí 9,6%. I když já tvrdím, že kdo chce práci, tak si práci vždycky najde. Jsme blízko rakouské hranice a schopní lidé dělají v Rakousku. Ti méně schopní se věnují alkoholu a nechtějí pracovat. Máme tu pár takových, kteří nechtějí pracovat, holdují alkoholu, nebo svoji nezaměstnanost svádějí na zdravotní problémy.“

Komunikační partner ((KP3) je spojuje negativní aspekty obce i se stárnutím obyvatel obce. „Mladší generace se stěhuje do měst, protože my nejsme schopni jim nabídnout bydlení ani stavební parcely. Zpátky se již nevrací, maximálně na chalupaření do domů po zemřelých rodičích.“

Tato zjištění korespondují s Ježdíkovou (2005) a Binkem et al. (2011), kteří mezi negativní sociální aspekty venkovských obcí řadí i omezenou nabídku základních služeb, která je nahrazována městskou obslužností, stárnutí obyvatelstva související s poklesem

jeho počtu a případné vysoké nezaměstnanosti, která může být srovnatelná s mírou nezaměstnanosti města. Ve shodě s *Obcí & financemi: odborným periodikem pro ekonomické otázky obcí a měst* (2014) akcentují někteří komunikační partneři i ohrožení existence obecních škol.

Výsledky druhé výzkumné otázky „*Jak se snížení počtu obyvatel, z pohledu starostů, projevuje na běžném životě vesnice?*“ ukazuje trs 2, který se váže k životnímu stylu venkova. Odpovědi komunikačních partnerů odrážejí situací obcí, v nichž v současnosti nedochází k jejich vylidňování, ale spíše k pozvolnému nárůstu obyvatel.

Komunikační partneři (KP1, KP2, KP3, KP4, KP5) hodnotili obecní volnočasové aktivity a spolkovou činnost ve svých obcích – „*Máme spolek ... – kulturně společenský spolek. Ten organizuje velice mnoho akcí, že mám pocit, že nemáme jediný volný víkend. Tradice jsou u nás opravdu dodržovány.... Na akce k nám jezdí lidé z daleka, bývá veselo a rád se toho účastním. Obec je vždy spoluorganizuje, např. se spolkem Lipen. Na akcích je poměrně bohatá účast místních obyvatel...Působí zde spolek ..., vodácký klub, jachetní klub, dračí lodě klub, golfový klub, lyžařský klub atd. Je tady toho mnoho, že děti u nás toho mají hodně, jako ve městě.*“ (KP1); „*Akcí se u nás pořádá hodně a lidé se jich hojně účastní... Akce organizuje částečně obec, další díl má sbor dobrovolných hasičů a zájmové sdružení. Obyvatelé se akcí hojně účastní...., Je zde sbor dobrovolných hasičů, TJ, myslivci, zájmové sdružení ... má zhruba 40 členů a funguje velmi dobře, je to u nás tradiční organizace.*“ (KP2); „*Akce organizuje obec, přispívá finančně a jsou ve spolupráci s paní hostinskou, která zajišťuje služby, které jsou k tomu potřebné. Účast je špatná, lidé chodí na akce málo, u mladší kategorie je účast větší. Každopádně největší účast je na setkání seniorů, kdy dostanou zadarmo večeři, kávu, zákusek a naše děti pro ně připraví kulturní program.... Máme zde myslivce, ale je to spolek spíše sám pro sebe.*“ (KP3); „*Myslím si, že ... máme akcí dostatek. Akce organizuje obec, pomáhají nám správa kláštera, farnost a místní spolek Některé akce organizují hasiči ... jsou opravdu aktivní. Na zásadních akcích, jako je masopust, pout', rozsvícení vánočního stromku, akce pro děti, tak na nich je účast velká.*“ V obci jsou „*dobrovolní hasiči, místní skupina Českého červeného kříže, ... společnost přátel – spolek (pořádají různé kulturní akce), svaz včelařů, sportovní klub – fotbal.*“ (KP4); „*Není toho moc.... Myslím, že je to způsobeno finanční situací. A také noví obyvatelé se příliš těchto společných akcí neúčastní, spíše se straní. Řekl bych, že postupem času se to lepší a už se začínají trochu zapojovat. Akce většinou zašití obec a spolupracuje s lidmi z řad dobrovolníků - spolek*

..., hasiči, myslivci. Byli bychom rádi, kdyby se účastnili akcí více. Když se ptám, proč nejdou, tak se vymlouvají. Naše obec se skládá z několika částí, takže jsme trochu rozlezlí. Máme zde kostel, kde se konají nedělní bohoslužby, ale účast je velmi malá.“ V obci jsou „Občanské sdružení maminek s dětmi ... myslivecké sdružení, honební společenstvo, sdružení dobrovolných hasičů. Máme i malé hasiče, kteří se scházejí každý týden a účastní se i řady soutěží. Je to o těch zapálených vedoucích, kteří tomu obětují spoustu volného času. Bez takových lidí by to nešlo.“ (KP5)

Komunikační partneři (KP1, KP2, KP5) se vyjádřili ke specifikům životního stylu svých obcí – „Na malou vesnici máme nezvykle velkou nabídku sportovních příležitostí.“ (KP1), „Máme pomalý životní styl.“ (KP2), „Řekl bych, že je zde taková dvojí nálada. V letní sezoně je zde velice živo, řekl bych až extrémně. V zimních měsících naopak mrtvo, v ulicích skoro nikoho nepotkáte.“ (KP4)

Výsledky zaznamenané v trsu 2 ukazují pravdivost slov Kubátové (2010) o proměnách venkova, které není možné postihnout jedinou definicí jeho životního stylu a Blažka (2004) o rozmanitosti venkovské reality.

Komunikační partneři (KP1, KP4) vidí rozvojový potenciál pro obec ve venkovském cestovním ruchu, jak říká komunikační partner (KP1) „... tady nic jiného nemůže být. Na něm to u nás všechno stojí a padá...Priority jsou služby, služby, služby. Lidé k nám nejezdí za ubytování, za gastronomií, ale jezdí k nám za službami, za atmosférou a zážitkem.“ nebo komunikační partner (KP4) „... Máme zde řadu kulturních památek, obcí protéká řeka (campy). Tudiž cestovní ruch určitě přispívá k rozvoji obce.“

Tato zjištění odpovídají pojmání pojmu venkova Kolektivem autorů (2007) i jako místa vhodného pro rozvoj venkovského cestovního ruchu s potenciálem pro možnost aktivního trávení volného času spojeného s náhledem na alternativní životní styl.

Komunikační partneři (KP1, KP3, KP4, KP5) uvažovali o přínosu příslušníků etnických a národnostních menšin k životnímu stylu obce – „Jejich soužití je naprosto normální, začlenili se úplně bez problémů. Většina zde žije např. 20 let, jsou zde spíše delší dobu.“ (KP1); „... jsou naprosto bezproblémoví a v jejich soužití s místními obyvateli není znát rozdíl.“ (KP3); „Do života v obci se začlenili zcela přirozeně, nejedná se o žádnou větší komunitu.“ (KP4); „... Jejich soužití je zcela bez problémů, akcí se účastní jako ostatní obyvatelé. Starousedlíci zde žijí zcela běžně, jako ostatní obyvatelé. Ti co zde nežijí

dlouze, tak zde pouze přespávají, když přijedou z práce. Ti co zde jen přespávají, a jezdí za prací, tak Ti se místních akcí neúčastní.“ (KP5)

Ve shodě se šetřením prováděným v roce 2014 v obcích ORP Český Krumlov (Český Krumlov; Jihočeská rozvojová, 2014b) neovlivňují životní styl obcí ani pozitivně, ani negativně příslušníci národnostních a etnických menšin, kteří v nich žijí, protože tvoří reálně zanedbatelný podíl obyvatelstva, který se začlenil do venkovského společenství.

Výsledky třetí výzkumné otázky *„Jak obce motivují občany k setrvání na vesnici?“* zachycují trsy 1, 3, 5, 7 a 8.

V trsu 1 potvrzují komunikační partneři (KP1, KP2, KP3, KP4, KP5) tezi zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, že zpracovaný územní plán je nezbytným základem budoucího udržitelného rozvoje obce. *„... Ano, samozřejmě, územní plán je pro obce úplně zásadní...“ (KP1); „...Územní plán je pro rozvoj obce důležitý...“ (KP2); „...Jeho důležitost je pro rozvoj obce rozhodně veliká.“ (KP3); „Jeho význam je pro rozvoj obce zásadní.“ (KP4); „...Jeho význam je rozhodující... Územní plán je takový strategický dokument.“ (KP5)*

Komunikační partneři (KP2, KP3, KP4, KP5) vyjadřují názor, že aktuální změny územního plánu jsou vyvolány zejména potřebami spojenými s možným rozvojem obce v oblasti bytové výstavby, který uspokojí vzniklou potřebu a současně je prevencí vyliďňování obcí *„... tlak je na změnu využití od majitelů pozemků. Jsme v takovém trojúhelníku, do velkých měst máme dobrou dostupnost, po dobré cestě a to bych řekl, dělá tu poptávku.“ (KP2); „... Jde právě o žádosti vlastníků pozemků, kteří chtějí parcely, na kterých bude možnost stavět. Pokud zde budeme mít více stavebních pozemků, myslím si, že se to samozřejmě projeví v obci. Určitě dojde k nárůstu počtu obyvatel, vzhledem k tomu, že zaznamenáváme zájem o pozemky.“ (KP3); „Jednalo se zejména o žádosti na stavby nových rodinných domů. Máme výhodné umístění, je zde krásný krajinný ráz, lidem se tady líbí a chtěli by tu stavět... Díky novým stavebním parcelám, došlo ke zvýšení počtu obyvatel. Nejedná se o žádný boom. Nicméně za necelých patnáct let došlo k nárůstu zhruba o 140 obyvatel.“ (KP4); „Jednalo se především o žádosti na výstavbu rodinných domů. Největší nárůst byl v letech 2000-2007, kdy se postavilo nejvíce rodinných domů. Tudíž u nás přibyli noví obyvatelé. Od roku 1994 se počet zvýšil zhruba o 170 obyvatel, z toho 2/3 jsou nově přistěhovalí, kteří si zde postavili rodinný dům. Což*

je vzhledem k velikosti obce veliký nárůst, je to zhruba polovina z původního počtu obyvatel.“ (KP5)

Komunikační partneři (KP2, KP3) zmiňují i potřebu změny vzniklou v důsledku veřejných zájmů obce při rozvoji infrastruktury. „... *Co se týká obce, tak řešíme čistírnu odpadních vod a výstavbu požární zbrojnice.“(KP2); „... Bylo například nutné vyřešit zde parcely, které jsou nyní státní a na kterých má obec pitnou vodu, dětské hřiště, nebo na kterém chceme stavět protipožární nádrž.“ (KP3)*

Komunikační partneři (KP1, KP2, KP3, KP4, KP5) se shodují v tom, že je výhodné účastnit se nějaké formy spolupráce s jinými obcemi, už jen kvůli získání některých dotací, tak jak jim to umožňuje v rámci jejich samostatné kompetence zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, i když není vždy snadné domluvit se na stejném účelu žádané dotace. „... *jde o svaz obcí, turistický spolek ... (tady jsou zastoupeny obce, podnikatelé i občanské sdružení), spolupracujeme také s jedním regionem v Itálii. (KP1); „Máme zde dobrovolný svazek obcí. Vždy je plus, když obec žádá dotace má nějakou meziobecní spolupráci. Víceméně takovým impulsem stvořit tento mikroregion bylo, abychom společně čerpali granty, nebo dotace. Trochu narážíme na problém, pokud chceme např. žádat dotaci z kraje, tak se všechny obce musí shodnout na důvodu čerpání. Stalo se nám, že jsme chtěli žádat o dotaci na lavičky na náves, ale jedna obec je již měla koupené. Tudíž s tím nesouhlasila a z projektu tedy sešlo.“ (KP2); „Ano, jsme zapojeni v MAS ... v Jihočeském kraji. Jde o celkem aktivní MASku ... Je to ale komplikované, aby více obcí našlo společný projekt.“ (KP3); „Jsme v mikroregionu ... a ve svazu měst a obcí ČR...“ (KP4); „Svazek měst a obcí.“ (KP5)*

Na finančním zajišťování rozvoje obce se u komunikačního partnera (KP1) podílí téměř výhradně obce vlastními zdroji vycházejícími z hospodaření s obecním majetkem, což je mezi komunikačními partnery výjimečné. „*Téměř 100% jen z vlastních zdrojů. ... Když jsme začínali, tak jako obec jsme si vlastně všechno museli koupit, jako podnikatel. Nedostali jsme ani žádný historický majetek obce...Nové finanční zdroje získáváme nakládáním s majetkem, aktivně se snažíme hospodařit a tím získáváme finanční prostředky. Udělala se u nás věrná parta lidí, která se kolem toho motá vlastně dodnes. Ekonomicky to u nás funguje, i když je to velmi křehké... Finančně motivační jsou pro nás počty přenocování, daň z nemovitostí a to díky tomu, že se u nás hodně postavilo.“*

Komunikační partneři (KP2, KP3, KP4, KP5) přidávají k vlastním zdrojům v různé míře využívání účelových dotací krajských, ministerských nebo evropských, protože výnosy z obecního majetku jsou zanedbatelné. Komunikační partner (KP5) připomíná neopominutelnou jistotu, kterou obci poskytují daňové příjmy. „... jsou to v naprosté většině dotace, využíváme dotační projekty EU nebo kraje.“ (KP2); „Ve většině případů využíváme krajských dotací, jde pro nás o nejpřístupnější dotace. Na jeden projekt jsme využili i evropské dotace. V zastupitelstvu jsme se usnesli, že neděláme žádné investiční akce bez podílu dotací.“ (KP3); „Jedná se o dotace od kraje, z ministerstva, kde je lze získat. Dáváme desítky žádostí ročně, podpořena je z nich zhruba polovina.“ (KP4); „Největší příjem je z rozpočtového určení daní (na obyvatele), to je jistý příjem... Dalším zdrojem jsou dotace, o které žádáme v případě realizace nějakého projektu.“ (KP5)

Nastíněné finanční zabezpečování obecních projektů demonstruje dva ze tří základních zdrojů financování obcí - vlastní prostředky obecního rozpočtu jak ve formě daňových příjmů ze státního rozpočtu, tak i výsledků vlastní hospodářské činnosti obcí a cizí zdroje ve formě účelových dotací různého původu (ROZVOJOBCI.cz, 2009).

Trs 3 se vztahuje k důležitému aspektu venkovského prostoru, ke kvalitě sociálního kapitálu, který tvoří příbuzenské, mezigenerační a sociální sítě obce.

Kvalitní život na venkově se neobejde (Stachová et al, 2011) bez potencionální šance podílet se na využívání zdrojů dostupných díky ostatním členům bližšího či vzdálenějšího společenství. Tento fakt zaznívá ve výpovědích komunikačních partnerů (KP4 a KP5). Komunikační partner (KP4) se dotkne fungování péče o nepohyblivého občana obce, na níž se kromě pečovatelské služby podílí i širší rodina „... k jednomu nepohyblivému pánovi dochází pečovatelka. Jinak péče probíhá v rámci rodiny, nebo sousedky.“ Komunikační partner (KP5) nastiňuje výpomoc při obstarávání služeb mimo obec „... Jinak ostatní služby fungují v blízkém městě a spoje tam jsou dostačující, i když většinou je to tak, že v případě potřeby odvoz do města zajistí někdo z rodiny či sousedů...“

Komunikační partneři (KP1, KP2, KP3, KP4 a KP5) hovoří o dodržování tradic v obci. „...Tradice jsou u nás opravdu dodržovány. Masopust, karneval, advent, peklo pro děti, májka ...“ (KP1); „... Masopust, májka, zpívání pod vánočním stromem, vánoční zábava, den dětí, den matek...“ (KP2); „...Stavění májky, MDŽ, den dětí, setkání rodáku (českých a zvláště sudetských), Mikulášská nadílka, setkání seniorů.“ (KP3); „...Plesy, masopust, stavění máje, advent...“. (KP4); „...Staví se zde májka, máme třetí adventní neděli

setkání u stromu, Den matek, děláme letní slavnosti, vítání občanů...“ (KP5), což přispívá k prohlubování pocitů vzájemnosti, soudržnosti a důvěry venkovské komunity a je i prevencí sociálních konfliktů.

Venkovská komunita komunikačního partnera (KP1) je „...*neobyčejně soudržná, ale jsou i výjimky. Řekl bych, že se díky nově přistěhovalým obyvatelům daleko více sportuje, závodí a účast na akcích je také větší.*“; komunikačního partnera (KP2) s tradiční, dobrou soudržností bránící konfliktům „...*„Nejsou mi známy žádné konflikty, tudíž předpokládám dobrou soudržnost. Protože se noví obyvatelé přistěhovali do průměrné české vsi, nezaznamenal jsem díky nim ani nějakou změnu v rámci životního stylu obce.*“ a komunikačního partnera (KP4) schopna vstřebávat některé podněty od nově přistěhovalých občanů obce, které vedou např. k rozvoji volnočasových aktivit „*Někteří nově přistěhovalí se dobře zapojili, někteří se trochu straní... Řekl bych, že díky novým obyvatelům se u nás začalo více sportovat, konkrétně jde především o fotbal.*“

Tato zkušenost koresponduje s tvrzením Stachové et al. (2011) o podstatě sociálního kapitálu jako pozitivního atributu venkovského prostoru, který formuje profil venkovské komunity.

Trs 5 se zabývá komplexem otázek spojených s kvalitou života v obci představovanou zajištěným bydlením, možností pracovního uplatnění, včetně dopravní obslužnosti obce; fungující občanskou vybaveností a motivačními faktory přispívajícími k udržení a případně i získání obyvatel v obci.

Maříková (2005) uvádí, že se obec musí postarat o uspokojování základních potřeb svých občanů, pokud chce, aby v obci aktivně žili, a ne jen přespávali. V rozporu s tímto tvrzením jsou bytovou otázku aktuálně schopny uspokojivě řešit pouze obce komunikačního partnera (KP1, KP4) - „...*investovalo se... dále do bytového fondu... zrekonstruovalo se více než 100 bytů a v obci se postavilo cca 70 rodinných domků... Navíc se zdá, že nás mnoho lidí považuje již za tzv. dobrou adresu... Máme pro seniory zatím dosti seniorských domků se symbolickým nájemem 800 Kč/měs. a v záloze máme jejich rozšíření na dvojnásobek...*“ (KP1); „...*máme několik bytů ..., které pronajímáme.*“ (KP4)

Odpovědi komunikačních partnerů (KP1, KP2, KP3, KP4, KP5) na otázku po fungující občanské vybavenosti je možné rozdělit do dvou skupin. Reakce komunikačních partnerů

(KP2, KP4, KP5) neobsahující vizi perspektivního rozvoje obecní občanské vybavenosti potřebné k uspokojování základních potřeb obyvatel ve smyslu tvrzení Maříkové (2005), která ji pokládá za jedinou cestu k zabezpečení budoucnosti venkovských obcí, ale spíše navozující představu smíření se se stávajícím stavem „...Školka, školka (má 5 tříd), jedna restaurace s tanečním sálem- i tak má problémy s fungováním, knihovna, obchod se smíšeným zbožím. Myslím si, že služby v obci jsou dostačující... Jsme schopni uspokojovat základní potřeby pouze v občanské vybavenosti“ (KP2); „... Máme školku, kolem 50 dětí... Dále zde máme poštu, ovšem s jejím udržením neustále bojujeme. Pak 2 knihovny, zhruba 11 hospod, obchod a přes letní sezónu je v provozu i další obchod v kempu...nyní obyvatelé musí za lékařem do města. Ale myslím si, že to není žádný problém, vzhledem k malé vzdálenosti a dobrému dopravnímu spojení. Policii máme v ..., dále máme 2 hasičské sbory.“ (KP4); „... Máme zde obchod Jednoty, ale hrozí jeho uzavření z důvodu prodělečnosti,... Je zde restaurace, která funguje celkem dobře, i když tržby nejsou tak vysoké jako dříve. Jinak ostatní služby fungují v blízkém městě a spoje tam jsou dostačující, i když většinou je to tak, že v případě potřeby odvoz do města zajistí někdo z rodiny. Takto to u nás funguje od nepaměti a žádné nové požadavky od obyvatel jsme nezaznamenali“(KP5). Na rozdíl od nich je v odezvách komunikačních partnerů (KP1, KP3) zřejmá tendence motivovat stávající obyvatele obce k setrvání v ní, případně nalákat nové obyvatele k žití v obci, i nadstandardně vstřícnými kroky „...Škola, školka, COOP (ten funguje velice dobře), státní policie. Hasičský sbor nemáme, přispíváme jiným sborům z okolí a udržujeme s nimi dobrou spolupráci... Pro seniory máme řadové domky se zahrádkou a nyní ještě připravujeme rozšíření. K tomu ještě máme projekt na společenský objekt, s dílnou pro chlapy, šicími stroji pro babičky, s kuchyňkou. Ale na jeho realizaci je ještě potřeba nějaké finance našetřit. Dále spolu spolufinancujeme městskou dopravu. Místní obyvatelé mají určitě slevy na dopravu a ty platí i na jiné aktivity, které v obci fungují. Nově k nám začal 2x denně dojíždět i RegioJet. Nyní plánujeme ještě rozšíření dopravy, kde máme představu, že by ji místní a zde ubytovaní měli zdarma.“ (KP1); Máme zde hospodu, ve které je paní hospodská naštěstí velmi aktivní. Dále obchod, který funguje vždy dopoledne, což lidem stačí. A pak ještě knihovnu. Poštu máme ve ... (poštu nám sem ale zaváží), hasiče máme zajištěny jinde. Všechny služby jsou v rámci možností zajištěny, autobus k nám jezdí 3x denně a často jezdí poloprázdný...., Jde především o motivační prvky, kterými se snažíme lidem zde zpříjemnit život. Ať už je to, že se o obec staráme, aby zde bylo příjemné prostředí. Tak i materiální věci, určité výhody s vývozem popelnic, možnost získat levné palivové dřevo či levnou

vodu. Takové věci, aby to obyvatele zde bavilo žít, protože zde mají dobře životní podmínky.“ (KP3)

Komunikační partneři (KP2, KP3, KP4, KP5) si sice uvědomují nedostatek pracovních příležitostí přímo v obci „Lidé jsou tady zaměstnáni jednak v zemědělství a dále zde je výrobní podnik ... (strojírenství).“ (KP2); „Máme zde dva zemědělce, kteří zaměstnávají necelých 10 % obyvatel, obec také zaměstnává jednoho zaměstnance a při nárazových pracích využíváme brigádníky z řad obyvatel.“ (KP3); „Máme zde pár soukromníků, ti ale další osoby nezaměstnávají. Jsou zde dva větší zaměstnavatelé, přesto většina obyvatel musí za prací dojíždět.“ (KP4); „Obec zaměstnává dva místní obyvatele. Máme zde pár menších zemědělců, kteří pracují na svém, ale nikoho jiného nezaměstnávají.“ (KP5), který je ale příliš netrápí, protože je poměrně dobře kompenzován „Ale nevidím to jako problém, vzhledem k dobré dostupnosti do větších měst.“ (KP2); „Ale vzdálenost do větších měst není velká, takže v tom nevidím problém.“ (KP4); „Větší město je ve vzdálenosti jen pár kilometrů a spojení je bezproblémové.“ (KP5).

Na rozdíl od Ježdíkové (2005) a Binka et al. (2011) nepovažují komunikační partneři za problematickou vzdálenost obcí od dopravních tepen, protože obce zaujímají výhodnou zeměpisnou polohu v blízkosti měst s dostatkem pracovních příležitostí.

Trs 7 se týká oblasti poskytování sociálních služeb v obci, které znamenají nejen jejich přímé využívání občany obce, ale i možností obce zajišťovat sociální služby prostřednictvím právnické osoby zřízené obcí či podílem obce na střednědobém plánování sociálních služeb.

Pfeiffer et al. (2014) zahrnuje sociální služby mezi atributy určující kvalitu života v obci, což potvrzují pouze komunikační partneři (KP3, KP4), v jejichž obcích, případě v jejich blízkém okolí, jsou sociální služby ve smyslu zákona č. 108/2006 Sb., „o sociálních službách nabízeny, a potažmo i využívány „ ... Sociální služby vlastní nemáme, my patříme spádově pod ..., veškeré dění v této oblasti směřujeme tedy tam.“ (KP3); „... Máme smlouvu s domem pečovatelské služby, v případě nějaké služby pro obyvatele obec přispívá. V naší obci využívají sociální služby 4 senioři, většinou jde o dovoz obědů a k jednomu nepohyblivému pánovi dochází pečovatelka.“ (KP4)

Komunikační partner (KP1) hovoří bez bližší specifikace o určité formě sociálního bydlení „...Máme pro seniory zatím dosti seniorských domků se symbolickým nájmem

800 Kč/měs. a v záloze máme jejich rozšíření na dvojnásobek.“, což pravděpodobně vychází z naplňování potřeb bydlení pro tuto cílovou skupinu v jejím přirozeném prostředí, jak píše Matoušek et al. (2010).

Pfeiffer et al. (2014) ve shodě s Jankovským (2006) zdůrazňují i správné nastavení sociálních služeb vycházející z holistického vnímání člověka, v jehož sociální rovině spatřuji částečně i důvod toho, proč komunikační partner (KP4) zmiňuje neformální sociální výpomoc nahrazující legislativně určené sociální služby „.... Jinak péče probíhá v rámci rodiny, nebo sousedky.“

Zdůvodnění slabého zastoupení formálně poskytovaných sociálních služeb občanům komunikačních partnerů (KP1, KP3, KP4) či jejich neexistence v obcích komunikačních partnerů (KP2, KP5) spatřuji i v nízké nebo žádné poptávce po nich zjištěné dotazníkovým šetřením prováděným přímo ve venkovských obcích Českokrumlovska a sloužícím jako podklad plánu sociálních služeb pro období 2012 – 2014 (Český Krumlov; Jihočeská rozvojová, 2012),

Šimková (2007) vidí ve střednědobém plánování sociálních služeb vedeném komunitní formou cestu ke sladění lokálních potřeb komunit a jednotlivců s místními zdroji, o čemž nesvědčí výpovědi komunikačních partnerů, protože o podílu na střednědobém plánování sociálních služeb pro obec v rámci územně správního celku se zmínil pouze komunikační partner (KP4) „Jsme zařazeni do ORP Český Krumlov, máme zde i své zástupce z obce....“

Obec komunikačního partnera (KP1) plánuje rozvoj určité formy sociálního bydlení pro seniory, i když z výpovědi komunikačního partnera (KP1) není zřejmé, na jakém podkladě se tak děje „...*Máme pro seniory zatím dosti seniorských domků se symbolickým nájemem 800 Kč/měs. a v záloze máme jejich rozšíření na dvojnásobek. Vlastní střednědobý plán rozvoje sociálních služeb nemáme, neumím si vůbec představit, jak by měl na malé obci vypadat.*“

Bluhm (2015) odkazuje na potřebu perspektivní vize rozvoje venkovských obcí, kterou potvrzují výsledky trsu 8 shrnující předpoklady budoucího pozitivního rozvoje venkovských obcí nezbytné pro dlouhodobé udržení kvality života v nich, ale současně zásadní pro ty obce, jež se snaží změnit trend svého postupného vylidňování.

Komunikační partneři (KP1, KP2, KP3, KP4, KP5) potvrzují, v důrazu na rozvoj bytové výstavby, základní občanské vybavenosti, technické a dopravní infrastruktury a sociálního kapitálu, slova Svobodové et al. (2011) o potřebě kooperace aktérů rozvoje na místní úrovni, která akcentuje potenciál místních zdrojů rozvoje, a jejíž výsledný efekt je větší, než by byl v případě, kdy by byl pouhým souhrnem výsledků aktivit jednotlivých subjektů rozvoje.

Pouze obce komunikačních partnerů (KP1, KP4) pracují s perspektivou rozmachu venkovského cestovního ruchu, ačkoliv v odpovědích komunikačních partnerů (KP2, KP3, KP5) je možné tušit příležitosti, které čekají na kreativní přístup k jejich využívání „*Jde o klidnou oblast na pomezí Kaplicka a Krumlovska ... Není zde veliký znečišťovatel životního prostředí ... Nemáme zde ... žádné ubytování (penzion či hotel). Vede tudy pouze cyklostezka, nebo turistická trasa...*“ (KP2); „... často tudy jezdí cyklisté ..., máme zde informační cedule... Máme zde nádhernou kapličku, kostel (ten je ale nepřístupný, žádné mše se zde již nekonají – nebyl zájem), jinak lidé k nám mohou jezdit z důvodu krásné přírody.“ (KP3); „... Je zde krásná krajina, vede tudy cyklotrasa....“ (KP5)

Jen obec komunikačního partnera (KP3) chce podněcovat rozvoj pracovních příležitostí v obci, a zabránit tak jejímu dalšímu vyliďňování „... U nás je poměrně vysoká nezaměstnanost, nyní činí 9,6% ...“, když na druhé straně zaznamenává zvýšený zájem o stavební pozemky v obci a snaží se formou finanční dotace či výhodné sazby nájemného udržet fungující služby „...Dnes u nás máme obchůdek, který musí obec finančně dotovat, Naše hospoda také funguje jen díky tomu, že nájemce platí pouze symbolický nájem. My se snažíme tyto věci u nás udržet, protože bez toho to přestane úplně fungovat...“

Domnívám se i, že by obce měly přemýšlet o cíleném rozšiřování sociálních služeb vycházejícím z aktuální místní potřeby, např. formou podpory neziskových subjektů, pokud nechtějí zakládat vlastní příspěvkové organizace – např. pro skupinu starších občanů v případě obce komunikačního partnera (KP1), jejichž nárůst v obci lze předpokládat vzhledem k plánovanému rozšiřování seniorského bydlení „... Pro seniory máme řadové domky se zahrádkou a nyní ještě připravujeme rozšíření ...“ a komunikačního partnera (KP3), který chce realizovat výstavbu pečovatelského domu „... Do budoucna bychom chtěli vybudovat pečovatelský dům na faře...“ a komunikačního partnera (KP4), která předpokládá spíše výpomoc neformálních sociálních struktur „... Jinak péče probíhá v rámci rodiny, nebo sousedky ...“

8 Závěr

Proces vyliďňování českého venkova si uvědomujeme v průběhu celého historického vývoje, nejedná se tedy o novou problematiku, ale spíše o přirozenou součást vnitřní migrace, která s sebou přináší ekonomické, společenské i sociální důsledky. Pro zdárnou budoucnost českého venkova je důležité vytvářet zde takové podmínky, aby o život na vesnici byl zájem. A to zejména mezi mladými lidmi, kteří svoji obec nepokládají pouze za místo na přespání, ale mají k ní vztah a chtějí zde především aktivně žít. Primárním předpokladem je vytvoření takových podmínek umožňujících obyvatelům obce uspokojovat své základní potřeby. Dalšími důležitými aspekty jsou zajištění dostatečné infrastruktury, pestré nabídky volnočasových aktivit a v neposlední řadě i využití rozvojového potenciálu obce, například přírodního prostředí či možností cestovního ruchu.

Bakalářské práce byla zaměřena na oblast Českokrumlovsko, která je vymezena správním obvodem obce s rozšířenou působností Český Krumlov. Cílem práce bylo zjistit trendy procesu vyliďňování venkova z pohledu starostů vybraných obcí Českokrumlovsko, včetně souvisejících sociálních dopadů tohoto procesu. Dále byly analyzovány způsoby, kterými se zastupitelé obce snaží motivovat své občany k setrvání života na vesnici. Výzkumný soubor tvořilo pět komunikačních partnerů z řad českokrumlovských starostů. Za účelem dosažení stanovených cílů byly definovány tři výzkumné otázky. Výzkumnou strategií byla forma kvalitativního výzkumu, za pomoci metody dotazování a s použitím techniky polostrukturovaných rozhovorů.

Z odpovědí na výzkumné otázky: „*Jaké důvody dle názoru starostů vedou obyvatele ke stěhování z vesnic?*“ a „*Jak se snížení počtu obyvatel z pohledu starostů projevuje na běžném životě vesnice?*“ jsem nezjistila, že by v případě zvolených komunikačních partnerů (KP1, KP2, KP3, KP4, KP5) docházelo v současné době k odlivu obyvatel v obci, spíše je zde zaznamenán jeho mírný nárůst. Důvody této skutečnosti spatřuji ve zvýšeném zájmu o život na vesnici, což je v jejich případě dáno i výhodným umístěním obcí v blízkosti větších měst, která jim mohou poskytnout chybějící nabídku zaměstnání, občanské vybavenosti či jiných forem aktivit. V souvislosti s přechodným žitím v obci se komunikační partneři zmiňují i o fenoménu chalupaření, přičemž komunikační partneři (KP1, KP3, KP4) chalupáře vnímají spíše jako negativní součást obce. Jejich vliv na

rozvoj obce není žádný, nezapojují se do dění v obci, spíše s některými vznikají problémy, například při zakládání černých skládek (KP3).

V rámci výzkumné otázky „*Jak obce motivují občany k setrvání na vesnici?*“ byly zjišťovány i motivační prostředky, kterými se snaží zastupitelé obce udržet, případně i získat občany k setrvání života v obci. Jako nezbytný základ budoucího udržitelného rozvoje obce uváděli komunikační partneři (KP1, KP2, KP3, KP4, KP5) nutnost zpracování územního plánu, který umožňuje řešit veřejné zájmy obce při rozvoji infrastruktury či bytové výstavby. Výhodná se také jeví účast obce v rámci nějaké formy spolupráce s jinými obcemi. I když v případě získávání dotací na určitý projekt v rámci této spolupráce, zmiňovali komunikační partneři (KP2, KP3) problémy při dosažení shody účelu. Účelové dotace patří k důležitým finančním zdrojům obcí, dále pak daňové příjmy ze státního rozpočtu a příjmy z vlastní hospodářské činnosti obcí, tyto ovšem netvoří žádný výrazný podíl, výjimku představoval komunikační partner (KP1), který je uvedl jako hlavní finanční zdroj k zajištění rozvoje obce. Kvalitní život pro občany na venkově nespočívá jen ve finanční stránce, důležitou roli zde hraje i sociální kapitál.

Závěry bakalářské práce mohou být využity obcemi komunikačních partnerů ke zmapování oblasti vnitřní migrace v dané lokalitě. Nabízí se otázka, jakých výsledků by bylo v rámci výzkumu dosaženo, pokud by předmětem účelového výběru byly obce ležící ve větší vzdálenosti od měst a s horší dopravní obslužností. Zde spatřuji volný prostor pro další bádání zvolené problematiky v daném regionu.

9 Seznam použitých zdrojů

1. BARTOŠ, M. et al., 2011. *Amenitní migrace do venkovských oblastí České republiky*. Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce. 196 s. ISBN 978-80-87154-49-6.
2. BLAŽEK, B., 2004. *Venkovy: anamnéza, diagnóza, terapie*. Brno: ERA. 184 s. ISBN 80-86517-90-X.
3. BIERI, M.; SANTSCI, B., 2014. Land ist nicht gleich Land. [online]. *SozialAktuell*. 46(4), 17 – 19. [cit. 2017-04-14]. ISSN 1422- 8432. Dostupné z: http://www.avenirsocial.ch/sozialaktuell/140607_sa_04_017_019.pdf.
4. BINEK, J. et al., 2007. *Venkovský prostor a jeho oživení*. Brno: Georgetown. 144 s. ISBN 80-251-19-5.
5. BINEK, J. et al., 2011. *Synergie ve venkovském prostoru – Paradoxy rozvoje venkova*. Brno: GaREP. 64 s. ISBN 978-80-904308-6-0.
6. BLUHM, H., 2015. Lebendige ländliche Räume erhalten – durch ernsthafte Förderung eine nachhaltige Regionalpolitik ermöglichen. [online]. *Landentwicklung aktuell*. 21(1), 9 – 11. [cit. 2017-04-14]. ISSN 0949-1732. Dostupné z: https://www.blg-berlin.de/blgfiles/uploads/BLG_LA_2015.pdf.
7. DANIELZYK, R., 2011. Ländliche Räume in Deutschland – benachteiligt oder vergessen? *Landentwicklung aktuell*. [online]. 17(1), 5 – 9. [cit. 2017-04-14]. ISSN 0949-1732. Dostupné z: https://www.blg-berlin.de/blgfiles/uploads/BLG_LA_2011.pdf.
8. *Financování obcí – souhrn*, 2009. [online]. ROZVOJOBCEI.cz. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.rozvojjobci.cz/news/financovani-rozvoje-obce-souhrn/>
9. GURKOVÁ, E., 2011. *Hodnocení kvality života: pro klinickou praxi a ošetrovatelský výzkum*. Praha: Grada publishing. 223 s. ISBN 978-80-247-3625-9.
10. JANKOVSKÝ, J., 2006. *Ucelená rehabilitace dětí s tělesným a kombinovaným postižením: somatopedická a psychologická hlediska*. 2. dopl. vyd. Praha: Triton. 173 s. ISBN 80-7254-730-5.
11. JEŽDÍKOVÁ, L., 2005. *Život na venkově = spokojenost či rozčarování?* [online]. Agris.cz. [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://www.agris.cz/clanek/151540>.

12. KLUFOVÁ, R., 2015. *Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí*. Praha: Wolters Kluwer. 276 s. ISBN 978-80-7478733-1.
13. Kolektiv autorů, 2007. *Venkovský cestovní ruch, jeho specifika a podmínky pro rozvoj*. PRAHA: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 124 s. ISBN 80-245-1159-2
14. KUBÁTOVÁ, H., 2010. *Sociologie životního způsobu*. Praha: Grada Publishing. 272 s. ISBN 978-80-247-2456-0.
15. KUČERA, Z.; KULDOVÁ, S., 2006. *Vnímání venkova: klíčový fenomén jeho rozvoje?* In. MAJEROVÁ, V. et al. *Venkov je náš svět: Sborník příspěvků z mezinárodní konference*. Praha: Česká zemědělská univerzita Praha, Provozně ekonomická fakulta. 9 s. ISBN 80-213-1539-3.
16. KUTNOHORSKÁ, J., 2009. *Výzkum v ošetrovatelství*. Praha: Grada Publishing. 169 s. ISBN 978-80-247-2713-4.
17. Langner, S., 2016. *Rurbane Landschaften: Landschaftsentwürfe als Projektionen produktiver Stadt-Land-Verschrankungen*. [online]. Bundeszentrale für politische Bildung. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.bpb.de/apuz/236843/rurbane-landschaften?p=0>.
18. MAIER, K. et al., 2012. *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada Publishing. 253 s. ISBN 978-80-247-4198-7.
19. MAJEROVÁ, V. et al., 2005. *Český venkov 2004: Život mladých a starých lidí*. Praha. Česká zemědělská univerzita v Praze. 173 s. ISBN 80-213-1281-5.
20. MAŘÍKOVÁ, P., 2005. *Vylidňování českého venkova – minulost a současnost*. [online]. Agris.cz. [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: http://www.agris.cz/Content/files/main_files/73/151543/993Marikova.pdf.
21. MATOUŠEK, O. et al., 2010. *Sociální práce v praxi: Specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Praha: Portál. 352 s. ISBN 978-80-7367-818-0.
22. MIOVSKÝ, M., 2006. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing. 221 s. ISBN 80-247-1362-4.
23. *Ministryně Marksová: Národní strategie má sjednotit rozvoj sociálních služeb v ČR (parlamentnilisty.cz)*, 2015. [online]. MPSV. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/20102>.

24. *Místní akční skupiny*, © 2009 - 2017. [online]. Ministerstvo zemědělství. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/prioritni-temata-site/mistni-akcni-skupiny/>.
25. NEYERLIN, CH., 2014. Koexistenz, Koordination und Kooperation. [online]. *SozialAktuell*. 46(4), 22 - 23. [cit. 2017-04-14]. ISSN 1422- 8432. Dostupné z: http://www.avenirsocial.ch/sozialaktuell/140607_sa_04_022_023.pdf.
26. OUŘEDNÍČEK, M.; ŠIMON, M., 2010. *Migrace na venkov a kontraurbanizace: Přehled konceptů a diskuze jejich relevance pro výzkum v Česku*. [online]. Česká geografická společnost. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: http://konference.osu.cz/cgsostrava2010/dok/Sbornik_CGS/Ruralni_geografie/Migrace_na_venkov_a_kontraurbanizace.pdf.
27. PERLÍN, R., 2010. Typologie venkovského prostoru. *Obec & finance: odborné periodikum pro ekonomické otázky obcí a měst*. 15(2), 46 – 49. ISSN 1211-4189.
28. PERLÍN et al., 2010. Typologie venkovského prostoru Česka. *Geografie*. 115(2), 161 – 87. ISSN 1212-0014.
29. PFEIFFER, J. et. al., 2014. *Posudková rehabilitace*. In: Pfeiffer, J. et al. Koordinovaná rehabilitace. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta. 175 s. ISBN 978-80-7394-461-2.
30. *Plán sociálních a souvisejících služeb na území obce s rozšířenou působností Český Krumlov*, 2014a. [online]. Český Krumlov; Jihočeská rozvojová. [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://data.ckrumlov.cz/files/6680-akcni-plan-socialnich-a-souvisejicich-sluzeb-pro-rok-2016.pdf>.
31. *Plán sociálních služeb na území ORP Český Krumlov: návrh*, 2012. [online]. Český Krumlov; Jihočeská rozvojová. [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://data.ckrumlov.cz/files/2806-plan-socialnich-sluzeb-na-uzemi-orp-cesky-krumlov-.pdf>.
32. Podpora venkova musí být komplexní, 2014. *Obec & finance: odborné periodikum pro ekonomické otázky obcí a měst*. [online]. 19(5), 31. ISSN 1211-4189.
33. *Postavení venkova v krajích ČR*, 2009. akt. 1. 12. 2009. [online]. ČSÚ. [cit. 2017-04-14]. https://www.czso.cz/csu/czso/postaveni_venkova_v_krajich_cr.09. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/postaveni_venkova_v_krajich_cr.

34. Programy. *Evropský sociální fond*, [b.r.]. [online]. MPSV. [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/programy/op-zamestnanost>.
35. SEDLÁKOVÁ, R., 2014. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3568-9.
36. SO ORP Český Krumlov: Časová řada od roku 2001: Vybrané ukazatele za ORP Český Krumlov, akt. 26. 10. 2015 [online]. ČSÚ. [cit. 2017-05-09]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/11256/34995532/313103.pdf/52c69232-b102-4092-87cd-5eba15480f20?version=1.7>.
37. Správní obvody obcí s rozšířenou působností – Jihočeský kraj – 2004: Český Krumlov, 2004 [online]. ČSÚ. [cit. 2017-05-09]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20537170/3103.pdf/6f7b528f-2c72-47c0-8b97-6c89c849f2ac?version=1.0>.
38. STACHOVÁ, J. et al., 2011. *Sociální kapitál a rozvoj regionu*. In: MAJEROVÁ, V. et al. *Sociální kapitál a rozvoj regionu: Příklad Kraje Vysočina*. Praha: Grada Publishing. 221 s. ISBN 978-80-247-4093-5.
39. Statistický průvodce obcemi Jihočeského kraje – 2016: SO ORP Český Krumlov: Souhrnná charakteristika, 2016b [online]. ČSÚ. [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/32811602/33010716203.pdf/3ca7b3be-b6ad-4753-b124-cf9d088fb76b?version=1.3>
40. Statistický průvodce obcemi Jihočeského kraje – 2016: SO ORP Český Krumlov: Věková struktura obyvatelstva, průměrný věk, podíl nezaměstnaných osob, 2016a [online]. ČSÚ. [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/32811602/33010716403.pdf/38b07ca3-a582-44ee-a93f-222395e3c3e6?version=1.1>.
41. SÝKORA, L., 2003. Suburbanizace a její společenské důsledky. [online]. *Sociologický časopis*. 39(2), 217 – 33. [cit. 2017-04-14]. ISSN 1213-0028. Dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/e88e472dbbe36d1bb0e40baed8e7459faee0df1c_189_26syko16.pdf.
42. SVOBODOVÁ, H., 2009. *Faktory rozvoje venkova v podmínkách České republiky*. [online]. [cit. 2017-04-14]. Brno. Rigorózní práce. Masarykova univerzita. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/67632/prif_r/Rigo_final.pdf.

43. ŠILHÁNOVÁ, V., 2009. *Urbanizační procesy současného města: Teze přednášky ke jmenování profesorkou v oboru architektura*. Brno: Vutium. 41 s. ISSN 1213-4187X.
44. ŠIMKOVÁ, E., 2007. Úloha sociálních služeb a kvalita života na venkově. *Sociální práce*. 2007(3), 97 – 101. ISSN 1213-6204.
45. URBÁŠKOVÁ, H., 2005. *Ekologická vesnice: Zkrácená verze habilitační práce*. Brno: Vutium. 29 s. ISSN 1213-4187X.
46. VLK, V., 2016. *Výstavba apartmánových a rekreačních domů v NP Šumava*. [online]. Praha. Diplomová práce. České vysoké učení technické v Praze. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:-2060Byob1YJ:https://dspace.cvut.cz/bitstream/handle/10467/66409/F1-DP-2016-Vlk-Vojtech-Textova%2520cast.pdf%3Fsequence%3D1%26isAllowed%3Dy+&cd=2&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>.
47. *Výsledky šetření v obcích ORP Český Krumlov*, 2014b. [online]. Český Krumlov; Jihočeská rozvojová. [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: http://www.socialnisluzbyck.cz/files/socialnisluzbyck/uploads/files/PSS_CK_1-setreni_verze1.pdf.
48. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), 2000. [online]. [cit. 2017-04-14]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 38, s. 1737 – 64. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/GetAll.aspx>.
49. Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), 2000. [online]. [cit. 2017-04-14]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 65, s. 3104 – 3128. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/GetAll.aspx>.
50. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, 2000. [online]. [cit. 2017-04-14]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 73, s. 3557 – 67. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/GetAll.aspx>.
51. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, 2006. [online]. [cit. 2017-04-14]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 37, s. 1257 – 89. ISSN 1211 – 1244. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/GetAll.aspx>.
52. Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). 2006. [online]. [cit. 2017-04-14]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 63, s. 2226 – 89. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/GetAll.aspx>.

Přílohy

Přepis rozhovorů

Komunikační partner 1:

- o Jaké důvody dle názoru starostů vedou obyvatele ke stěhování z vesnic?
- o „Myslím, že to nejde úplně zobecnit, ale snad to bude zdáním snadnějšího života ve městech, představou více příležitostí a jistě i odlišný styl života.“
- o Jak dlouho působíte ve funkci starosty a byl jste dříve členem zastupitelstva?
- o „Ve funkci jsem 25 let, vlastně od začátku. V obci žiji dlouho, ale rodákem nejsem. V zastupitelstvu jsem nejstarší, je mi 55 let. Ostatní jsou mladší, a to nejméně o deset let.“
- o Má vaše obec zpracován územní plán a jak vnímáte jeho důležitost pro rozvoj obce?
- o „Ano, samozřejmě, územní plán je pro obce úplně zásadní. Ale dovedu si představit, že některé menší obce jej nemají, protože to pro ně není tak důležité.“
- o Zaznamenali jste ve vaší obci potřebu změny územního plánu i z vnějších vlivů?
- o „Potřeby různých investorů, lidí na změnu územního plánu zaznamenáváme pořád, to je život. Něco jde, něco nejde. Nyní například připravujeme změnu, kde bude změna využití území. Tuto změnu chceme i my sami. Jedná se o soukromé pozemky několika vlastníků. Když jsme například dříve na základě územního plánu stavěli čističku kilometr za obcí, tak jsme si mysleli, že u ní již nic nebude. A dnes je čistička téměř uprostřed obce.“
- o Účastní se Vaše obec nějaké formy spolupráce s dalšími obcemi nebo soukromými subjekty (např. člen mikroregionu, MAS, apod.)?
- o „Ano, jde o svaz obcí, turistický spolek ... (tady jsou zastoupeny obce, podnikatelé i občanské sdružení), spolupracujeme také s jedním regionem v Itálii.“
- o Vznikají problémy s investicemi a rozvojem částí obce, vzhledem k požadavkům na ochranu přírody?
- o „Nemáte jinou šanci, než se s každým dohodnout a udělat nějaký kompromis. Takže tak to bylo i tady. To, co vidíte, je dílem kompromisů. Měli jsme možná štěstí, že jsme začali brzo a ty názory na ochranu přírody nebyly tak vyhraněny jako dnes. Některé věci byl už takový kočkovpes, že jsme řekli, že to vlastně nemá cenu.“
- o Ze kterých zdrojů získáváte finance na podporu a rozvoj obce a jaké projekty z nich financujete?
- o „Téměř 100% jen z vlastních zdrojů. Někdy se jedná o dotace od kraje na určitou infrastrukturu, nebo např. na čistírnu odpadních vod. Na dotační projekty EU na kraje reagujeme minimálně. Když jsme začínali, tak jako obec jsme si vlastně všechno museli koupit, jako podnikatel. Nedostali jsme ani žádný historický majetek obce. Nejvíce se investovalo do sítí, dále do bytového fondu a také do turistiky. Nyní jsme začali budovat centrum obce – náměstí, kruhový objezd. Nové finanční zdroje získáváme nakládáním s majetkem, aktivně se snažíme hospodařit a tím získáváme finanční prostředky. Udělala se u nás věrná parta lidí, která se kolem toho motá vlastně dodnes. Ekonomicky to u nás funguje, i když je to velmi křehké. To si uvědomujeme pokaždé, když děláme rozpočet. Je to obrátově veliké, ale také to má veliké náklady. Finančně motivační jsou pro nás počty přenocování, daň z nemovitostí, a to díky tomu, že se u nás hodně postavilo.“
- o Jakým způsobem se vaše obec podílí na střednědobém plánování sociálních služeb?

- o „Máme pro seniory zatím dosti seniorských domků se symbolickým nájemem 800 Kč/měs. a v záloze máme jejich rozšíření na dvojnásobek. Vlastní střednědobý plán rozvoje sociálních služeb nemáme, neumím si vůbec představit, jak by měl na malé obci vypadat.“
- o Jak se snížení počtu obyvatel z pohledu starostů projevuje na běžném životě vesnice?
- o „U nás k tomu sice nedochází, ale logicky spolu s tím ubývá i služeb.“
- o Které služby v obci pro občany fungují a v čem vidíte největší problémy či nedostatky v souvislosti s těmito službami?
- o „Škola, školka, COOP (ten funguje velice dobře), státní policie. Hasičský sbor nemáme, přispíváme jiným sborům z okolí a udržujeme s nimi dobrou spolupráci. Zdravotní středisko nefunguje dobře, lékař k nám dojíždí 2x týdně, kterého také hradíme, aby u nás fungoval. My bychom měli lékaře, dali bychom mu i byt. Ale on bohužel nedostane umístěnku, to je státem regulované, musel by jet na sebe, takže by lidi k němu nechodili. Máme tu zubaře, ten tedy funguje sám na sebe. Jediný zubař se uživí, ostatní se na tak malé vesnici se neuživí, takže jinde hradíme vše. Dále máme lékárnu, na kterou doplácíme, aby tu zůstala. Pro seniory máme řadové domky se zahrádkou a nyní ještě připravujeme rozšíření. K tomu ještě máme projekt na společenský objekt, s dílnou pro chlapy, šicími stroji pro babičky, s kuchyňkou. Ale na jeho realizaci je ještě potřeba nějaké finance našetřit. Dále spolu spolufinancujeme městskou dopravu. Místní obyvatelé mají určité slevy na dopravu a ty platí i na jiné aktivity, které v obci fungují. Nově k nám začal 2x denně dojíždět i RegioJet. Nyní plánujeme ještě rozšíření dopravy, kde máme představu, že by ji místní a zde ubytovaní měli zdarma. My se musíme snažit o to, aby místní cestovní ruch v obci nevnímali jako přítěž. Největší infrastrukturální problém je pro nás doprava. My neustále bojujeme se severními horami o klienty, oni jsou naši největší konkurenti. Dále vzhledem k tomu, že nám přibývá počet dětí, budeme muset rozšířit školu. U nás funguje škola pro první stupeň.“
- o Založili jste nějakou právnickou osobu, která se věnuje poskytování sociálních služeb (pro různé cílové skupiny) a jakou s tímto máte zkušenost?
- o „Nezaložili, jsme na to moc malí.“
- o Které tradice se ve vaší obci dodržují, kdo akce organizuje a jakým způsobem obyvatelé na nich participují?
- o „Máme spolek ... – kulturně společenský spolek. Ten organizuje velice mnoho akcí, že mám pocit, že nemáme jediný volný víkend. Tradice jsou u nás opravdu dodržovány. Masopust, karneval, advent, peklo pro děti, Májka, atd. Na akce k nám jezdí lidé z daleka, bývá veselo a rád se toho účastním. Obec je vždy spoluorganizuje, např. se spolkem Ve spolku jsou lidé ze zastupitelstva a lidé co na obci pracují. My jsme malá obec, nedá se to rozdělovat. Na akcích je poměrně bohatá účast místních obyvatel a nejen jich.“
- o Působí ve vaší obci nějaké spolky?
- o „Působí zde spolek ..., vodácký klub, jachetní klub, dračí lodě klub, golfový klub, lyžařský klub atd. Je tady toho mnoho, že děti u nás toho mají hodně, jako ve městě.“
- o Jak vnímáte soudržnost vesnické komunity ve vaší obci, vzhledem ke starousedlíkům a nově přistěhovaným?
- o „Neobyčejně soudržná, ale jsou i výjimky. Řekl bych, že se díky nově přistěhovaným obyvatelům daleko více sportuje, závodí a účast na akcích je také větší.“
- o Má vaše vesnice nějaké specifikum ve vztahu k životnímu stylu?

- o „Na malou vesnici máme nezvykle velkou nabídku služeb a sportovních příležitostí.“
- o Je, dle Vašeho názoru, zajištěna dostatečná volnočasová aktivita pro obyvatele obce?
- o „Ano.“
- o Které národnostní a etnické menšiny jsou ve vaší obci zastoupeny a jak byste charakterizoval, jejich soužití s místními obyvateli obce?
- o „Máme zde hlavně Holanďany, Ukrajince, dále Poláky a Rakušany, nemáme Vietnamce. Jejich soužití je naprosto normální, začlenili se úplně bez problémů. Většina zde žije např. 20 let, jsou zde spíše delší dobu.“
- o Jak obce motivují občany k setrvání na vesnici?
- o „Smysl má pouze vytváření příležitostí, atmosféry a perspektivy.“
- o V čem vidíte potenciál pro rozvoj obce?
- o „Rozhodně v cestovním ruchu, tady nic jiného nemůže být. Na něm to u nás všechno stojí a padá.“
- o Jaké priority jsou pro vás důležité?
- o „Priority jsou služby, služby, služby. Lidé k nám nejezdí za ubytováním, za gastronomií, ale jezdí k nám za službami, za atmosférou a zážitkem.“
- o Které pracovní příležitosti v obci existují?
- o „Je zde možnost zaměstnání na přehradě nebo elektrárně. Jinak všechny pracovní příležitosti jsou spojeny s cestovním ruchem. U nás máme nedostatek pracovníků. To co v obci vzniklo, vytvořilo zhruba 1000 pracovních míst, z toho polovinu přímých. Každý kdo by chtěl, u nás najde práci.“
- o Jakým způsobem se snažíte uspokojovat základní potřeby v oblastech práce, bydlení a občanské vybavenosti?
- o „Vzniklo zde za posledních deset let 1 000 pracovních míst, zrekonstruovalo se více než 100 bytů a v obci se postavilo cca 70 rodinných domků. Jsou zde dva supermarkety pět bankomatů, lékárna, zubař, chirurgie, benzinka, asi 30 hospod, bazén, sjezdovky a staví se poliklinika. Co ale dosud nefunguje, je obvodní lékař a to proto, že jeho umístění je regulováno státem.“
- o Jak vnímáte proces vyhlidňování vesnice ve vaší obci (více přistěhovalých než vystěhovalých; začátek či konec a s čím to souviselo)?
- o „V rámci celého... jednoznačně znamená odliv mladší generace i snížení vzdělanostní struktury. Je zde polovina VŠ nežli republikový průměr a dvojnásobek ZŠ. Nyní ovšem obyvatel přibývá a je to jednoznačně spojeno s rozvojem obce a příležitostmi. Navíc se zdá, že nás mnoho lidí považuje již za tzv. dobrou adresu. Nyní je v obci přibližně 660 obyvatel.“
- o Zasáhla vaší obec vlna chalupaření v období let 1969 – 1989?
- o „Máme na svém území více než 500 chat a chalup. Je to hrůza, nic to nepřináší a většina chalupářů nemá zájem na rozvoji obce. Oni přece přijíždí za klidem.“
- o Došlo, dle Vašeho názoru, v některém období k výraznějšímu pohybu obyvatel v obci?
- o „K nějakému skokovému pohybu obyvatel nedošlo, to určitě ne. To, že se sem stěhuje velmi mladých lidí z celé země, to je fakt.“

Komunikační partner 2:

- o Jaké důvody dle názoru starostů vedou obyvatele ke stěhování z vesnic?
- o „Nedostatek pracovních příležitostí, když má někdo dojíždět do práce 40 kilometrů, tak si lehce spočítá, zda je to výhodné.“
- o Jak dlouho působíte ve funkci starosty a byl jste dříve členem zastupitelstva?
- o „Starostou jsem 7. rok a předtím jsem byl 4 roky členem zastupitelstva. Žiji zde 12 let, jsem tzv. naplavenina. Všichni členové zastupitelstva jsou mladší než já. Věkový průměr je kolem 40 let, tedy mladší.“
- o Má vaše obec zpracován územní plán a jak vnímáte jeho důležitost pro rozvoj obce?
- o „Ano, nyní tvoříme nový. Na nový územní plán se dostává dotace, takže je samozřejmě jednodušší jej tvořit nově. Územní plán je pro rozvoj obce důležitý, máme velké množství žádostí o změnu využití, jde především o bytovou výstavbu.“
- o Zaznamenali jste ve vaší obci potřebu změny územního plánu i z vnějších vlivů?
- o „Ano, především z vnějšího, tlak je na změnu využití od majitelů pozemků. Samozřejmě obec zde má své potřeby, ale spíše je tlak externí. Jedná se především o změnu využití pozemku, ohledně bytové výstavby. Pozemky okolo obce a osad. Jsme v takovém trojúhelníku, do velkých měst máme dobrou dostupnost, po dobré cestě a to bych řekl, dělá tu poptávku. Co se týká obce, tak řešíme čistírnu odpadních vod a výstavbu požární zbrojnice.“
- o Účastní se Vaše obec nějaké formy spolupráce s dalšími obcemi nebo soukromými subjekty (např. člen mikroregionu, MAS, apod.)?
- o „Máme zde dobrovolný svazek obcí. Vždy je plus, když obec žádá dotace a má nějakou meziobecní spolupráci. Víceméně takovým impulsem stvořit tento mikroregion bylo, abychom společně čerpali granty nebo dotace. Trochu narážíme na problém, pokud chceme např. žádat dotaci z kraje, tak se všechny obce musí shodnout na důvodu čerpání. Stalo se nám, že jsme chtěli žádat o dotaci na lavičky na náves, ale jedna obec je již měla koupené. Tudíž s tím nesouhlasila a z projektu tedy sešlo.“
- o Vznikají problémy s investicemi a rozvojem částí obce, vzhledem k požadavkům na ochranu přírody?
- o „Vzhledem k ochraně přírody problémy nemáme, my jsme spíše limitováni zemědělstvím, protože jsme zemědělská oblast. Stane se tedy, že se něco nepostaví, protože nejsou pozemky.“
- o Ze kterých zdrojů získáváte finance na podporu a rozvoj obce a jaké projekty z nich financujete?
- o „Kromě rozpočtu určený daním, který dostáváme, jsou to v naprosté většině dotace, využíváme dotační projekty EU nebo kraje. Vlastní činnost, vlastní příjmy takřka nemáme. Vzhledem k malému objemu pozemků a lesů jsou naše příjmy z nájmu či z prodeje u nás minimální. Za pomoci dotací byla rekonstruována silnice, kanalizace, vznikla nová knihovna. Pokud jde tedy o získávání nových finančních zdrojů, tvoří je dotace. A nějaké finanční prostředky máme tzv. uloženy ve dřevě v obecním lese. V současnosti plánujeme další rekonstrukci místních komunikací, kanalizace a drobné úpravy obecního majetku (školy, školky, obecní úřad, hospody).“
- o Jakým způsobem se vaše obec podílí na střednědobém plánování sociálních služeb?

- o „Nepodílí se.“
- o Jak se snížení počtu obyvatel z pohledu starostů projevuje na běžném životě vesnice?
- o „S tím nemám zkušenost.“
- o Které služby v obci pro občany fungují a v čem vidíte největší problémy či nedostatky v souvislosti s těmito službami?
- o „Školka, školka (má 5 tříd), jedna restaurace s tanečním sálem, i tak má problémy s fungováním, knihovna, obchod se smíšeným zbožím. Myslím si, že služby v obci jsou dostačující. Býval zde i 1x týdně lékař, ale myslím si, že dnes to není reálné. V souvislosti s těmito službami bych očekával případně těžkosti, v souvislosti se snižováním počtu žáků ve škole. Demografický vývoj jde jinam, než k nárůstu počtu žáků. V tom vidím trochu ohrožení školy. Ale výrazné problémy, které by nás teď tížily, nejsou.“
- o Založili jste nějakou právnickou osobu, která se věnuje poskytování sociálních služeb (pro různé cílové skupiny) a jakou s tímto máte zkušenost?
- o „Ne.“
- o Které tradice se ve vaší obci dodržují, kdo akce organizuje a jakým způsobem obyvatelé na nich participují?
- o „Akcí se u nás pořádá hodně a lidé se jich hojně účastní. Masopust, májka, zpívání pod vánočním stromem, vánoční zábava, den dětí, den matek. Akce organizuje částečně obec, další díl má sbor dobrovolných hasičů a zájmové sdružení ... se baví. Obyvatelé se akcí hojně účastní. Každoročně konané akce setkání rodáků navštěvují rodáci, zde je účast ve stovkách návštěvníků. Například každoročně konané dny řemesel, cyklistické závody navštěvují i lidé odjinud.“
- o Působí ve vaší obci nějaké spolky?
- o „Je zde sbor dobrovolných hasičů, TJ ..., myslivci, zájmové sdružení ... se baví. Toto sdružení má zhruba 40 členů a funguje velmi dobře, je to u nás tradiční organizace.“
- o Jak vnímáte soudržnost vesnické komunity ve vaší obci, vzhledem ke starousedlíkům a nově přistěhovalým?
- o „Nejsou mi známy žádné konflikty, tudíž předpokládám dobrou soudržnost. Protože se noví obyvatelé přistěhovali do průměrné české vsi, nezaznamenal jsem díky nim ani nějakou změnu v rámci životního stylu obce.“
- o Má vaše vesnice nějaké specifikum ve vztahu k životnímu stylu?
- o „Ano, máme pomalý životní styl.“
- o Je, dle Vašeho názoru, zajištěna dostatečná volnočasová aktivita pro obyvatele obce?
- o „Já si myslím, že ano. Když tvoříte akcí moc, tak oni se jich pak neúčastní. To je naše zkušenost.“
- o Které národnostní a etnické menšiny jsou ve vaší obci zastoupeny a jak byste charakterizoval, jejich soužití s místními obyvateli obce?
- o „Nemáme. My jsme původní česká obec. U nás je hodně původních obyvatel, jediná změna v počtu obyvatel nastala bytovou výstavbou.“
- o Jak obce motivují občany k setrvání na vesnici?
- o „Je to těžké, protože obec nemá stavební pozemky, abychom lidi motivovali bytovou výstavbou. Všechny pozemky soukromníků a dotační podmínky nedovolují zasíťovat cizí pozemky. Samozřejmě bychom ty pozemky rádi vykoupili s tím, že je zasíťujeme, ale vlastníci bohužel mají nerealnou představu o výši ceny pozemku.“

- o V čem vidíte potenciál pro rozvoj obce?
- o „Jde o klidnou oblast na pomezí Kaplicka a Krumlovska s velikým potenciónálem pro bydlení. Takže bytová výstavba je tady zajímavá. Není zde veliký znečišťovatel životního prostředí, který by snižoval hodnotu bydlení zde. Ani cestovní ruch nenapomáhá k rozvoji obce, my jej takřka nemáme. Nemáme zde žádnou pamětihodnost, vedenou přírodní zajímavost, technickou památku ani žádné ubytování (penzion či hotel). Vede tudy pouze cyklostezka nebo turistická trasa.“
- o Jaké priority jsou pro vás důležité?
- o „Kanalizace, to tlačí asi většinu obcí nebo oprava komunikací. Řekl bych, že v současné době nemáme výrazný problém.“
- o Které pracovní příležitosti v obci existují?
- o „Lidé jsou tady zaměstnání jednak v zemědělství a dále zde je výrobní podnik ... (strojírenství). Ovšem většina obyvatel do zaměstnání dojíždí, tak velká pracovních nabídek zde není. Ale nevidím to jako problém, vzhledem k dobré dostupnosti do větších měst.“
- o Jakým způsobem se snažíte uspokojovat základní potřeby v oblastech práce, bydlení a občanské vybavenosti?
- o „Jsme schopni uspokojovat základní potřeby pouze v občanské vybavenosti, zde se snažíme zajistit chod obchodu, restaurace, knihovny atd.“
- o Jak vnímáte proces vylidňování vesnice ve vaší obci (více přistěhovalých než vystěhovalých; začátek či konec a s čím to souviselo)?
- o „Nijak to nepociťuji.“
- o Zasáhla vaší obec vlna chalupaření v období let 1969 – 1989?
- o „Nevím, ale asi ne.“
- o Došlo, dle Vašeho názoru, v některém období k výraznějšímu pohybu obyvatel v obci?
- o „Jediná změna nastala pouze s bytovou výstavbou, že se přistěhovali noví obyvatelé. Ale nejde o žádnou výraznější změnu. Dle statistických tabulek došlo k výraznějšímu úbytku obyvatel, ale to bylo díky oddělení jednoho katastrálního území. K dnešnímu dni má obec zhruba 430 obyvatel.“

Komunikační partner 3:

- o Jaké důvody dle názoru starostů vedou obyvatele ke stěhování z vesnic?
- o „Důvody jsou hlavně odvislé od služeb, které Vám poskytuje vesnice, ať už to jsou např. dojíždění dětí do školy,... dostupnost nákupní, ale hlavně práce. U malých vesnic je vždycky problém s nezaměstnaností. U nás je poměrně vysoká nezaměstnanost, nyní činí 9,6%. I když já tvrdím, že kdo chce práci, tak si práci vždycky najde. Jsme blízko rakouské hranice a schopní lidé i z ... dělají v Rakousku. Ti méně schopní se věnují alkoholu a nechtějí pracovat. Máme tu pár takových, kteří nechtějí pracovat, holdují alkoholu, nebo svoji nezaměstnanost svádějí na zdravotní problémy.“
- o Jak dlouho působíte ve funkci starosty a byl jste dříve členem zastupitelstva?
- o „Ve funkci působím 7 let a dříve jsem členem zastupitelstva nebyl. Zastupitelů je v naší obci 7, včetně starosty. Věkový průměr je kolem 45 let, z toho jsou ve starším věku a tři mladí, já jsem někde uprostřed. Obyvatelé na zastupitelstvo příliš nechodí, spíše jde o

nově přistěhovalé obyvatele, kteří si dají nějakou žádost. Přijdou ve vlastním zájmu a pak už ne. Místní poměry znám dobře, vzhledem k tomu, že jsem se zde narodil. “

- o Má vaše obec zpracován územní plán a jak vnímáte jeho důležitost pro rozvoj obce?*
- o „Ano. Jeho důležitost je pro rozvoj obce rozhodně veliká. Podle starého územního plánu nebylo u nás kde stavět a to se teď díky novému změnil. Dále bylo nutné vyřešit parcely, které jsou nyní státní a na kterých má obec pitnou vodu, dětské hřiště, nebo na kterém chceme stavět protipožární nádrž. “*
- o Zaznamenali jste ve vaší obci potřebu změny územního plánu i z vnějších vlivů?*
- o „Ano. Jde právě o žádosti vlastníků pozemků, kteří chtějí parcely, na kterých bude možnost stavět. Pokud zde budeme mít více stavebních pozemků, myslím si, že se to samozřejmě projeví v obci. Určitě dojde k nárůstu počtu obyvatel, vzhledem k tomu, že zaznamenáváme zájem o pozemky. “*
- o Účastní se Vaše obec nějaké formy spolupráce s dalšími obcemi nebo soukromými subjekty (např. člen mikroregionu, MAS, apod.)?*
- o „Ano, jsme zapojeni v MAS ... v Jihočeském kraji. Jde o celkem aktivní MASku, například jsme organizovali projekt v rámci budování ... stezky. U nás se zbudovalo turistické posezení, informační cedule o historii a o naučné stezce vůbec. Do budoucna bychom, v rámci této spolupráce, chtěli udělat nějaké posezení na této trase. Je to ale komplikované, aby více obcí našlo společný projekt. “*
- o Vznikají problémy s investicemi a rozvojem částí obce, vzhledem k požadavkům na ochranu přírody?*
- o „Máme problém s orgánem ochrany přírody pouze při tvorbě územního plánu. Díky jejich aktivitám jsme jej tvořili zhruba 6 let, museli jsme jej neustále předělávat. “*
- o Ze kterých zdrojů získáváte finance na podporu a rozvoj obce a jaké projekty z nich financujete?*
- o „Ve většině případů využíváme krajských dotací, jde pro nás o nejpřístupnější dotace. Na jeden projekt jsme využili i evropské dotace. V zastupitelstvu jsme se usnesli, že neděláme žádné investiční akce bez podílu dotací. Evropských dotací jsme využili na nákup lesní techniky. Letos budeme realizovat opravu cesty. Do budoucna bychom chtěli vybudovat pečovatelský dům na faře, kterou jsme nyní koupili. Jako obec získáváme finance díky obecním lesům, podařilo se nám výrazně zefektivnit hospodaření s lesem, to dříve nebylo. Ale především nové finanční zdroje získáváme díky dotacím, ať jde o krajské, evropské, ministerské. Jako obec rozhodně reagujeme na dotační programy. “*
- o Jakým způsobem se vaše obec podílí na střednědobém plánování sociálních služeb?*
- o „Sociální služby vlastní nemáme, my patříme spádově pod ..., veškeré dění v této oblasti směřujeme tedy tam. “*
- o Jak se snížení počtu obyvatel z pohledu starostů projevuje na běžném životě vesnice?*
- o „Projevuje se to v tom, že pokud máte málo lidí, tak ta obec málo žije. Cokoliv se pro lidi dělá, je vždy obtížnější to zajistit pro malý počet lidí, to je i u nás. My například děláme stavění májky, kam přijde jen pár lidí. To souvisí i se službami, například když máte větší počet lidí, tak můžete mít i obchod, který bude prosperovat. Dnes u nás máme obchůdek, který musí obec finančně dotovat, aby vůbec fungoval. Naše hospoda také funguje jen díky tomu, že nájemce platí pouze symbolický nájem. My se snažíme tyto věci u nás udržet, protože bez toho to přestane úplně fungovat. Vylidňování všude na vesnici je způsobeno*

tím, že lidé jdou do měst z důvodu lepších služeb. Hlavně také za prací. U nás vyliďňování bylo dosti razantní, po skončení statků a po revoluci proběhla další vlna. U nás jsou nyní dva zemědělci a ti zaměstnávají šest lidí. Je zde ještě lesní správa, kde je jeden hajný. Práce zde tedy není a všichni obyvatelé musí dojíždět za prací. Proto doufáme, že budeme moci realizovat na faře pečovatelský dům, kde bychom pak mohli nabídnout několik pracovních míst. “

- o Které služby v obci pro občany fungují a v čem vidíte největší problémy či nedostatky v souvislosti s těmito službami?
- o „Máme zde hospodu, ve které je paní hospodská naštěstí velmi aktivní. Dále obchod, který funguje vždy dopoledne, což lidem stačí. A pak ještě knihovnu. Poštu máme ve ... (poštu nám sem ale zaváží), hasiče máme zajištěny jinde. Všechny služby jsou v rámci možností zajištěny, autobus k nám jezdí 3x denně a často jezdí poloprázdný. Spádově patříme pod Problém je zde s lékařkou, někdy tedy vyhledávají lékařskou službu jinde, většinou jezdí vlastními auty v rámci rodiny, či za pomoci sousedů. Stav jaký je nyní, je vzhledem k počtu obyvatel únosný.“
- o Založili jste nějakou právnickou osobu, která se věnuje poskytování sociálních služeb (pro různé cílové skupiny) a jakou s tímto máte zkušenost?
- o „Co se týče sociálních služeb, tak jsme také orientováni na ... a to je pro nás vyhovující.“
- o Které tradice se ve vaší obci dodržují, kdo akce organizuje a jakým způsobem obyvatelé na nich participují?
- o „Stavění májky, den žen, den dětí, setkání rodáku (českých a zvláště sudetských), Mikulášská nadílka, setkání seniorů.“ Akce organizuje obec, přispívá finančně a jsou ve spolupráci s paní hostinskou, která zajišťuje služby, které jsou k tomu potřebné. Účast je špatná, lidé chodí na akce málo, u mladší kategorie je účast větší. Každopádně největší účast je na setkání seniorů, kdy dostanou zadarmo večeři, kávu, zákusek a naše děti pro ně připraví kulturní program. U nás nyní máme do věku 15 let celkem 8 dětí a v obci je jedna šikovná paní, která s nimi připraví nějaký program.“
- o Působí ve vaší obci nějaké spolky?
- o „Máme zde myslivce, ale je to spolek spíše sám pro sebe.“
- o Jak vnímáte soudržnost vesnické komunity ve vaší obci, vzhledem ke starousedlíkům a nově přistěhovalým?
- o „Vždycky to tak je, že je taková nedůvěra starousedlíků vůči těm novým obyvatelům a déle trvá, než je začnou brát. U nás se noví obyvatelé pravidelně scházejí v hospodě a snaží se držet pospolu. Mladší komunita přichází s různými novými věcmi, spoustu současných věcí kritizují. Je zde neochota se přátelit a trvá dlouho, než se lidé spolu sžijí.“
- o Má vaše vesnice nějaké specifikum ve vztahu k životnímu stylu?
- o „Neřekl bych.“
- o Je, dle Vašeho názoru, zajištěna dostatečná volnočasová aktivita pro obyvatele obce?
- o „Máme zde úplně nové dětské hřiště (to se celkem využívá) a dále fotbalové. Ale jinak děti chodí na kroužky jinam, nebo jsou doma.“
- o Které národnostní a etnické menšiny jsou ve vaší obci zastoupeny a jak byste charakterizoval, jejich soužití s místními obyvateli obce?

- o „Máme zde jednu romskou rodinu, která je naprosto bezproblémová a v soužití jejích členů s místními obyvateli není znát rozdíl.“
- o Jak obce motivují občany k setrvání na vesnici?
- o „Jde především o motivační prvky, kterými se snažíme lidem zde zpříjemnit život. Ať už je to, že se o obec staráme, aby zde bylo příjemné prostředí. Tak i materiální věci, určité výhody s vývozem popelnic, možnost získat levné palivové dřevo či levnou vodu. Takové věci, aby to obyvatele zde bavilo žít, protože zde mají dobře životní podmínky. Ale v našem případě například vystavit kulturní dům, nepřipadá v úvahu.“
- o V čem vidíte potenciál pro rozvoj obce?
- o „Potenciál obce vidím ve vzniku nových stavebních parcel pro mladé lidi. Tím by u nás došlo k nárůstu počtu obyvatel, který je nyní zhruba 150. A dále v pečovatelském domě, který zde chceme vybudovat. Co se týče cestovního ruchu a jeho vlivu na rozvoj obce, není téměř žádný. Projevuje se zde v cykloturistice, často tudy jezdí cyklisté. Jde spíše o propagační význam, máme zde informační cedule, kdy se mohou seznámit s historií obce. Samozřejmě, že se zastaví na pohoštění v hospodě, ale rozhodně nejde o žádný ekonomický přínos pro obec. Máme zde nádhernou kapličku, kostel (ten je ale nepřístupný, žádné mše se zde již nekonají – nebyl zájem), jinak lidé k nám mohou jezdit z důvodu krásné přírody.“
- o Jaké priority jsou pro vás důležité?
- o „Vznik nových stavebních parcel a snažit se o to, aby zde lidé měli příjemné prostředí.“
- o Které pracovní příležitosti v obci existují?
- o „Máme zde dva zemědělce, kteří zaměstnávají necelých 10 % obyvatel, obec také zaměstnává jednoho zaměstnance a při nárazových pracích využíváme brigádníky z řad obyvatel. Ostatní obyvatelé musí za práci dojíždět.“
- o Jakým způsobem se snažíte uspokojovat základní potřeby v oblastech práce, bydlení a občanské vybavenosti?
- o „Obec nedisponuje žádným vlastním bydlením, takže v tomto směru nemůže nic nabídnout.“
- o Jak vnímáte proces vyliďňování vesnice ve vaší obci (více přistěhovaných než vystěhovaných; začátek či konec a s čím to souviselo)?
- o „Mladší generace se stěhuje do měst, protože my nejsme schopni jim nabídnout bydlení ani stavební parcely. Zpátky se již nevrací, maximálně na chalupaření do domů po zemřelých rodičích. Starší generace zůstává. Já si myslím, že nyní již exodus skončil, spíše se začíná projevovat opačný jev. Posledních pět let vnímám zvýšený zájem lidí o bydlení na vesnici, počet obyvatel se zvýšil o 20 osob. Mnoho lidí to bere, že chce žít v zdravém životním prostředí. Při našem interním měření bylo dokonce zjištěno, že zde máme kvalitu alpského vzduchu.“
- o Zasáhla vaší obec vlna chalupaření v období let 1969 – 1989?
- o „Zasáhla, chalupářů máme neskutečné množství. Zastupitelstvo na to reagovalo tak, že výstavbu pro chalupářství již nepodporujeme. Pro obec chalupáři nejsou žádným přínosem. Berou to tak, že si na chalupu jezdí odpočinout a tak se ani nezapojují do žádných našich kulturních akcí. Spíše s některými máme problémy v souvislosti se zakládáním černých skládek. Spousty chalupářů, zde tráví celé léto.“
- o Došlo, dle Vašeho názoru, v některém období k výraznějšímu pohybu obyvatel v obci?

- o „V 60 a 70 letech došlo k výraznému úbytku obyvatel. Bylo to způsobeno restrukturalizací zemědělství. Fungovalo zde zemědělské družstvo, které zaměstnávalo velké množství lidí. Potom, ale z toho vznikly státní statky, které vytvořily novou strukturu, a lidé najednou nebyli spokojeni, tudíž odešli jinam.“

Komunikační partner 4:

- o Jaké důvody dle názoru starostů vedou obyvatele ke stěhování z vesnic?
- o „Někdo vyžaduje třeba lepší komfort, co mu zřejmě vesnice neposkytne. Samozřejmě zaměstnání, bydlení, ale to není případ naší vesnice. U nás není velká vzdálenost do větších měst, kde lidé mohou pracovat.“
- o Jak dlouho působíte ve funkci starosty a byl jste dříve členem zastupitelstva?
- o „Ve funkci působím již 15 let, předtím jsem nebyl členem zastupitelstva. Jsem rodákem z obce. Máme patnáct členů zastupitelstva, abychom mohli mít radu obce. Obec může mít radu obce, pokud má minimálně 15 členů zastupitelstva. Připadá nám, že pokud máme radu, pak jsou jednání pružnější, vzhledem k tomu, že radu lze svolat rychle. Věkový průměr zastupitelů je kolem 42 let. Týká se to převážně provozních záležitostí. Na zasedání zastupitelstva lidé příliš nechodí, přijdou spíše, pokud se jich probírané záležitosti týkají osobně.“
- o Má vaše obec zpracován územní plán a jak vnímáte jeho důležitost pro rozvoj obce?
- o „Ano. Nyní je před schválením nový územní plán. Jeho význam je pro rozvoj obce zásadní. Nyní se pereme, že v současném územním plánu máme málo rozvojových ploch. Jsme hodně limitováni CHKO, zemědělským půdním fondem, památkovou zónou a dalšími limity, které území limitují pro rozvoj. V tomto směru chystáme změnu.“
- o Zaznamenali jste ve vaší obci potřebu změny územního plánu i z vnějších vlivů?
- o „Ano. Jednalo se zejména o žádosti na stavby nových rodinných domů. Máme výhodné umístění, je zde krásný krajinný ráz, lidem se tady líbí a chtěli by tu stavět. Naráží to na různá omezení, ale i na vlastnické vztahy, protože obec nemá ani metr vlastních stavebních pozemků.“
- o Účastní se Vaše obec nějaké formy spolupráce s dalšími obcemi nebo soukromými subjekty (např. člen mikroregionu, MAS, apod.)?
- o „Jsme v mikroregionu ... a ve svazu měst a obcí ČR. V rámci mikroregionu jsme dělali například projekt na obnovu hřbitovů, v rámci cyklostezky jsme dělali doplnění laviček, značení či informační tabule.“
- o Vznikají problémy s investicemi a rozvojem částí obce, vzhledem k požadavkům na ochranu přírody?
- o „Ano. Z jedné strany je dobře, že se příroda a krajina chrání. Ovšem je řada případů, kdy si myslím, že ochrana až takového rázu není nutná, a je to na úkor rozvoje obce. Ale musím říci, že jsme se na všech podstatných věcech domluvili.“
- o Ze kterých zdrojů získáváte finance na podporu a rozvoj obce a jaké projekty z nich financujete?
- o „Jedná se o dotace od kraje, z ministerstva, kde je lze získat. Dáváme desítky žádostí ročně, podpořena je z nich zhruba polovina. Za pomoci dotací jsme před třemi lety dokončili největší investiční akci – kanalizaci, vodovod a čistírnu odpadních vod

v historické části obce. Nyní zde chystáme vybudovat jeden sociální byt. Z vlastních příjmy máme z provozu vodovodu a parkoviště, ale nejedná se o výrazný příjem pro obec.“

- o Jakým způsobem se vaše obec podílí na střednědobém plánování sociálních služeb?*
- o „Jsme zařazeni do ORP Český Krumlov, máme zde i své zástupce z obce. Máme smlouvu s domem pečovatelské služby, v případě nějaké služby pro obyvatele obec přispívá. V naší obci využívají sociální služby 4 senioři, většinou jde o dovoz obědů a k jednomu nepohyblivému pánovi dochází pečovatelka. Jinak péče probíhá v rámci rodiny, nebo sousedky.“*
- o Jak se snížení počtu obyvatel z pohledu starostů projevuje na běžném životě vesnice?*
- o „Když je na vsi méně lidí, je i méně aktivit, ubudou různé kulturní akce.“*
- o Které služby v obci pro občany fungují a v čem vidíte největší problémy či nedostatky v souvislosti s těmito službami?*
- o „Máme školku, kolem 50 dětí. Škola je zrušená, špatné je, že děti chodí asi do 8 různých škol, takže se příliš nepotkávají. Dále zde máme poštu, ovšem s jejím udržením neustále bojujeme. Pak 2 knihovny, zhruba 11 hospod, obchod a přes letní sezónu je v provozu i další obchod v kempu. Dříve k nám 2x v týdnu dojížděl lékař, ale nyní obyvatelé musí za lékařem do města. Ale myslím si, že to není žádný problém, vzhledem k malé vzdálenosti a dobrému dopravnímu spojení. Policii máme v ..., dále máme 2 hasičské sbory. Náš celoživotní boj je udržet zde poštu. V letních měsících pak pociťuji nedostatek policie, kdy v obci dochází ke zvýšení počtu osob v souvislosti s cestovním ruchem.“*
- o Založili jste nějakou právnickou osobu, která se věnuje poskytování sociálních služeb (pro různé cílové skupiny) a jakou s tímto máte zkušenost?*
- o „Nezaložili.“*
- o Které tradice se ve vaší obci dodržují, kdo akce organizuje a jakým způsobem obyvatelé na nich participují?*
- o „Plesy, masopust, stavění máje, advent. Myslím si, že v tomto směru máme akcí dostatek. Slavíme ukončení 2. světové války s Maďary – mladí lidé se této oslavy příliš neúčastní, tak mám obavu, že po vymření starší generace, tato tradice zanikne. Akce organizuje obec, pomáhají nám správa kláštera, farnost a místní spolek Některé akce organizují hasiči, jako např. dětský den, různé závody, jsou opravdu aktivní. Na zásadních akcích, jako je masopust, pouť, rozsvícení vánočního stromku, akce pro děti, tak na nich je účast velká.“*
- o Působí ve vaší obci nějaké spolky?*
- o „Dobrovolní hasiči, místní skupina červeného kříže, ... společnost přátel – spolek (pořádají různé kulturní akce), svaz včelařů, sportovní klub – fotbal.“*
- o Jak vnímáte soudržnost vesnické komunity ve vaší obci, vzhledem ke starousedlíkům a nově přistěhovalým?*
- o „Někteří nově přistěhovalí se dobře zapojili, někteří se trochu straní. Ale to máte i se starousedlíky. Nemůžu říci jednoznačně, že je to tak, či tak. Řekl bych, že díky novým obyvatelům se u nás začalo více sportovat, konkrétně jde především o fotbal.“*
- o Má vaše vesnice nějaké specifikum ve vztahu k životnímu stylu?*
- o „Řekl bych, že je zde taková dvojí nálada. V letní sezóně je zde velice živo, řekl bych až extrémně. V zimních měsících naopak mrtvo, v ulicích skoro nikoho nepotkáte. Nesetkal*

jsem se zde s žádnými většími problémy, jen s některými individuálními problémy, kterým se nikde neubráníte. I v letních měsících, kdy je zde zvýšený počet osob, se vyskytne pouze pár přestupků, ale nic zásadního.“

- o Je, dle Vašeho názoru, zajištěna dostatečná volnočasová aktivita pro obyvatele obce?
- o *„U nás je kolem 200 obyvatel nějakým způsobem zainteresováno kolem fotbalu, nebo hasičů. To je výrazný podíl na počet obyvatel.“*
- o Které národnostní menšiny jsou ve vaší obci zastoupeny a jak byste charakterizoval, jejich soužití s místními obyvateli obce?
- o *„Výjimečně, máme zde pár Slováků či Ukrajinců. Do života v obci se začlenili zcela přirozeně, nejedná se o žádnou větší komunitu.“*
- o Jak obce motivují občany k setrvání na vesnici?
- o *„Je potřeba mít dostatečné zázemí, služby, vodu, kanalizaci, spravené komunikace, kulturní vyžití, společenský život. O to vše se snažíme.“*
- o V čem vidíte potenciál pro rozvoj obce?
- o *„U nás se jedná jednoznačně o cestovní ruch. Máme zde řadu kulturních památek, obcí protéká řeka (kempy). Tudíž cestovní ruch určitě přispívá k rozvoji obce.“*
- o Jaké priority jsou pro vás důležité?
- o *„Nejvíce nás teď trápí oprava infrastruktury, jde o území, na kterém plánujeme výstavbu rodinných domů.“*
- o Které pracovní příležitosti v obci existují?
- o *„Máme zde pár soukromníků, ti ale další osoby nezaměstnávají. Jsou zde dva větší zaměstnavatelé, přesto většina obyvatel musí za prací dojíždět. Ale vzdálenost do větších měst není velká, takže v tom nevidím problém.“*
- o Jakým způsobem se snažíte uspokojovat základní potřeby v oblastech práce, bydlení a občanské vybavenosti?
- o *„Jako obec zaměstnáváme zhruba 12 obyvatel, přes sezonu zaměstnáváme i brigádníky. Dále máme několik bytů a kulturní dům, které pronajímáme.“*
- o Jak vnímáte proces vyliďňování vesnice ve vaší obci (více přistěhovalých než vystěhovalých; začátek či konec a s čím to souviselo)?
- o *„Vyliďňování nepociťuji. Jsem zde od narození, ale nikdy jsem nezaznamenal nějaký výrazný úbytek obyvatel. Řekl bych, že v posledních letech, díky rodinné zástavbě dochází v obci k pozvolnému nárůstu obyvatel. Je veliký zájem o bydlení na vesnici, ale zatím nemáme dostatek ploch určených k zástavbě. V tuto chvíli má naše obec zhruba 760 obyvatel.“*
- o Zasáhla vaší obec vlna chalupaření v období let 1969 – 1989?
- o *„Máme zde jednu menší chatovou oblast, ale nejde o žádný výrazný podíl chalupářů. Chalupáři nejsou pro obec žádný přínos, přijedou si na chalupu odpočinout, zůstávají na svém vymezeném prostoru a do dění v obci se nezapojují.“*
- o Došlo, dle Vašeho názoru, v některém období k výraznějšímu pohybu obyvatel v obci?
- o *„Ne.“*

Komunikační partner 5:

- o Jaké důvody dle názoru starostů vedou obyvatele ke stěhování z vesnic?

- o „Lidé se stěhují pryč převážně z pracovních důvodů (u nás je velká nezaměstnanost, někteří nepracují i záměrně), bydlení. Co se týče volnočasových aktivit, myslím, že si lidé vždy nějakou zábavu najdou.“
- o Jak dlouho působíte ve funkci starosty a byl jste dříve členem zastupitelstva?
- o „Starostou jsem 22 let a předtím jsem byl 4 roky členem zastupitelstva. Členů zastupitelstva je 11 a věkový průměr je zhruba 45 let, já jsem druhý nejstarší. Také jsem rodákem z obce.“
- o Má vaše obec zpracován územní plán a jak vnímáte jeho důležitost pro rozvoj obce?
- o „Ano. Jeho význam je rozhodující. Veškeré dotace, které žádáme, se vždy odráží v tom, jestli je to v souladu s územně plánovací dokumentací. Územní plán je takový strategický dokument.“
- o Zaznamenali jste ve vaší obci potřebu změny územního plánu i z vnějších vlivů?
- o „Tlak z vnějších vlivů jsme samozřejmě zaznamenali. Jednalo se především o žádosti na výstavbu rodinných domů. Největší nárůst byl v letech 2000-2007, kdy se postavilo nejvíce rodinných domů. Tudíž u nás přibyli noví obyvatelé. Od roku 1994 se počet zvýšil zhruba o 170 obyvatel, z toho 2/3 jsou nově přistěhovalí, kteří si zde postavili rodinný dům. Což je vzhledem k velikosti obce veliký nárůst, je to zhruba polovina z původního počtu obyvatel.“
- o Účastní se Vaše obec nějaké formy spolupráce s dalšími obcemi nebo soukromými subjekty (např. člen mikroregionu, MAS, apod.)?
- o „Svazek měst a obcí. Jedná se o společné projekty, které se týkají např. cyklotras, turistického značení.“
- o Vznikají problémy s investicemi a rozvojem částí obce, vzhledem k požadavkům na ochranu přírody?
- o „S tímto problémy nemáme.“
- o Ze kterých zdrojů získáváte finance na podporu a rozvoj obce a jaké projekty z nich financujete?
- o „Největší příjem je z rozpočtového určení daní (na obyvatele), to je jistý příjem. Jinak máme obecní lesy a pozemky, které pronajímáme. Ale nejedná se o výrazný příjem. Dalším zdrojem jsou dotace, o které žádáme v případě realizace nějakého projektu. Vybudovali jsme čistírnu odpadních vod, provedli rekonstrukci vodovodu (zde byla dotace 80%) a dále opravy místních komunikací. Nyní plánujeme v sousední vsi vybudovat čističku a kanalizaci. Ovšem rozpočet je příliš vysoký.“
- o Jakým způsobem se vaše obec podílí na střednědobém plánování sociálních služeb?
- o „Nepodílíme se.“
- o Jak se snížení počtu obyvatel z pohledu starostů projevuje na běžném životě vesnice?
- o „Pokud dojde ke snížení obyvatel, tak to samozřejmě vede ke snížení i dětí a následně k zániku školy, školky, nebo i obchodu. Tento případ se stal i kdysi nám, kdy došlo k jejich uzavření. Dále samozřejmě klesají příjmy obce z rozpočtového určení daní na obyvatele.“
- o Které služby v obci pro občany fungují a v čem vidíte největší problémy či nedostatky v souvislosti s těmito službami?
- o „Máme zde obchod Jednoty, ale hrozí jeho uzavření z důvodu prodělečnosti, což by byl problém. Je zde restaurace, která funguje celkem dobře, i když tržby nejsou tak vysoké jako dříve. Jinak ostatní služby fungují v blízkém městě a spoje tam jsou dostačující, i

když většinou je to tak, že v případě potřeby odvoz do města zajistí někdo z rodiny. Takto to u nás funguje od nepaměti a žádné nové požadavky od obyvatel jsme nezaznamenali. Největší problém vidím v souvislosti s obchodem, je pro nás prioritou udržet obchod v obci.“

- o Založili jste nějakou právnickou osobu, která se věnuje poskytování sociálních služeb (pro různé cílové skupiny) a jakou s tímto máte zkušenost?*
- o „Nezaložili.“*
- o Které tradice se ve vaší obci dodržují, kdo akce organizuje a jakým způsobem obyvatelé na nich participují?*
- o „Když jsem byl kluk, chodili zde koledníci na masopust, ale to už dnes není. Staví se zde májka, máme třetí adventní neděli setkání u stromu, den matek, děláme letní slavnosti, vítání občánků. Není toho moc. Dříve se zde v hospodě dělali i zábavy, ale účast byla malá. Myslím, že je to způsobeno finanční situací. A také noví obyvatelé se příliš těchto společných akcí neúčastní, spíše se straní. Řekl bych, že postupem času se to lepší a už se začínají trochu zapojovat. Akce většinou zaštití obec a spolupracuje s lidmi z řad dobrovolníků - spolek ..., hasiči, myslivci. Byli bychom rádi, kdyby se účastnili akcí více. Když se ptám, proč nejdou, tak se vymlouvají. Naše obec se skládá z několika částí, takže jsme trochu rozlezlí. Máme zde kostel, kde se konají nedělní bohoslužby, ale účast je velmi malá. “*
- o Působí ve vaší obci nějaké spolky?*
- o „Občanské sdružení maminek s dětmi ..., myslivecké sdružení, honební společenstvo, sdružení dobrovolných hasičů. Máme i malé hasiče, kteří se scházejí každý týden a účastní se i řady soutěží. Je to o těch zapálených vedoucích, kteří tomu obětují spoustu volného času. Bez takových lidí by to nešlo.“*
- o Jak vnímáte soudržnost vesnické komunity ve vaší obci, vzhledem ke starousedlíkům a nově přistěhovalým?*
- o „V tomto nejsou žádné problémy, noví obyvatelé se zapojili do běžného života vesnice.“*
- o Má vaše vesnice nějaké specifikum ve vztahu k životnímu stylu?*
- o „Nemá.“*
- o Je, dle Vašeho názoru, zajištěna dostatečná volnočasová aktivita pro obyvatele obce?*
- o „U nás, když lidi přijdou z práce, tak si dělají na svém pozemku. Pokud chtějí za zábavou, tak většinou jedou do přilehlého města.“*
- o Které národnostní menšiny jsou ve vaší obci zastoupeny a jak byste charakterizoval, jejich soužití s místními obyvateli obce?*
- o „ Je zde několik Němců, Ukrajinců, Slováků, Romové (nehlásí se k tomu), Vietnamců, ale nejde o žádný výrazný podíl. Jejich soužití je zcela bez problémů, akcí se účastní jako ostatní obyvatelé. Starousedlíci zde žijí zcela běžně, jako ostatní obyvatelé. Ti, co zde nežijí dlouze, tak zde pouze přespávají, když přijedou z práce. Ti, co zde jen přespávají, a jezdí za prací, tak se místních akcí neúčastní. Je ovšem pravda, že i přestože se akcí neúčastní, tak pokud jsme místního Vietnamce požádali o sponzorský dar, tak přispěl.“*
- o Jak obce motivují občany k setrvání na vesnici?*
- o „Když hovořím s těmi, kteří tu žijí delší dobu, tak ti říkají, abychom už nepovolovali žádnou výstavbu, hospoda funguje, obchod aby zůstal, zkrátka takto jim to vyhovuje. Mladší obyvatelé by zase chtěli něco jiného. Problém je ten, že na jednání zastupitelstva*

lidé nechodí, abychom to projednali, spíše to nechávají na nás. U nás je takový až moc veliký klid, někomu to ale vyhovuje. Jsou tu lidé, kteří sem přišli z paneláku, postavili si tu dům a už by neměnili. Mají třeba vlastní firmu ve městě, kam je dobrá dojezdová vzdálenost a tady si chtějí odpočinout.“

- o V čem vidíte potenciál pro rozvoj obce?
- o *„Snažíme se zde dát dohromady infrastrukturu, pokud bude toto v pořádku, tak pak to pomůže ke vzniku novým stavebních parcel a tím i nových obyvatel. Nyní má naše obec přibližně 540 obyvatel. Je zde krásná krajina, vede tudy cyklotrasa. Ale na rozvoj obce to v podstatě nemá vliv, pouze se někdy zastaví u nás v hospodě.“*
- o Jaké priority jsou pro vás důležité?
- o *„Infrastruktura.“*
- o Které pracovní příležitosti v obci existují?
- o *„S prací je to tu velice špatné, vesměs všichni vyjíždí za prací do okolí. Větší město je ve vzdálenosti jen pár kilometrů a spojení je bezproblémové. Obec zaměstnává dva místní obyvatele. Máme zde pár menších zemědělců, kteří pracují na svém, ale nikoho jiného nezaměstnávají.“*
- o Jakým způsobem se snažíte uspokojovat základní potřeby v oblastech práce, bydlení a občanské vybavenosti?
- o *„Dle finančních možností budováním potřebné infrastruktury.“*
- o Jak vnímáte proces vylidňování vesnice ve vaší obci (více přistěhovalých než vystěhovalých; začátek či konec a s čím to souviselo)?
- o *„Nás se toto netýká.“*
- o Zasáhla vaší obec vlna chalupaření v období let 1969 – 1989?
- o *„Ano, ale ne nějakým výrazným způsobem.“*
- o Došlo, dle Vašeho názoru, v některém období k výraznějšímu pohybu obyvatel v obci?
- o *„Ano. V letech 2000 až 2007 se u nás počet obyvatel zvýšil díky výstavbě rodinných domků, Jednalo se o výrazný nárůst.“*

Seznam použitých zkratk

al	kolektiv
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
ICT infrastruktura	infrastruktura informačních a komunikačních technologií
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
ORP	obec s rozšířenou působností
ORP Český Krumlov	obec s rozšířenou působností Český Krumlov
Sb.	Sbírky
SWOT analýza	analýza vnitřních silných a slabých stránek a příležitostí a hrozeb z vnějšího prostředí organizace
KP	komunikační partner